

M. R. ROSINUS

TENTAMINIS DE LITHOZOIS

AC LITHOPHYTIS PRODOMUS

1719

358.6

7.2

Library of the Museum

OF

COMPARATIVE ZOOLOGY,

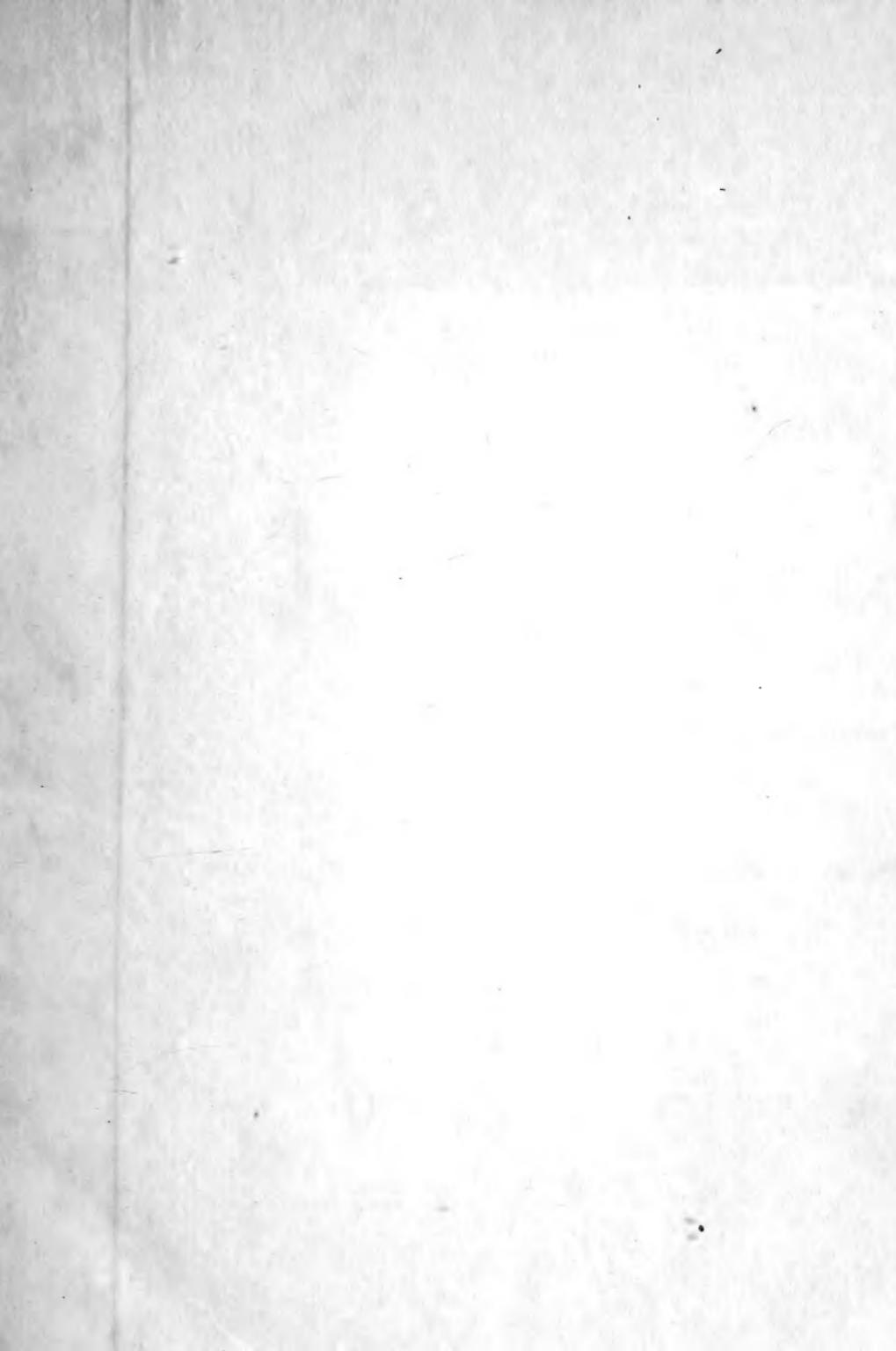
AT HARVARD COLLEGE, CAMBRIDGE, MASS.

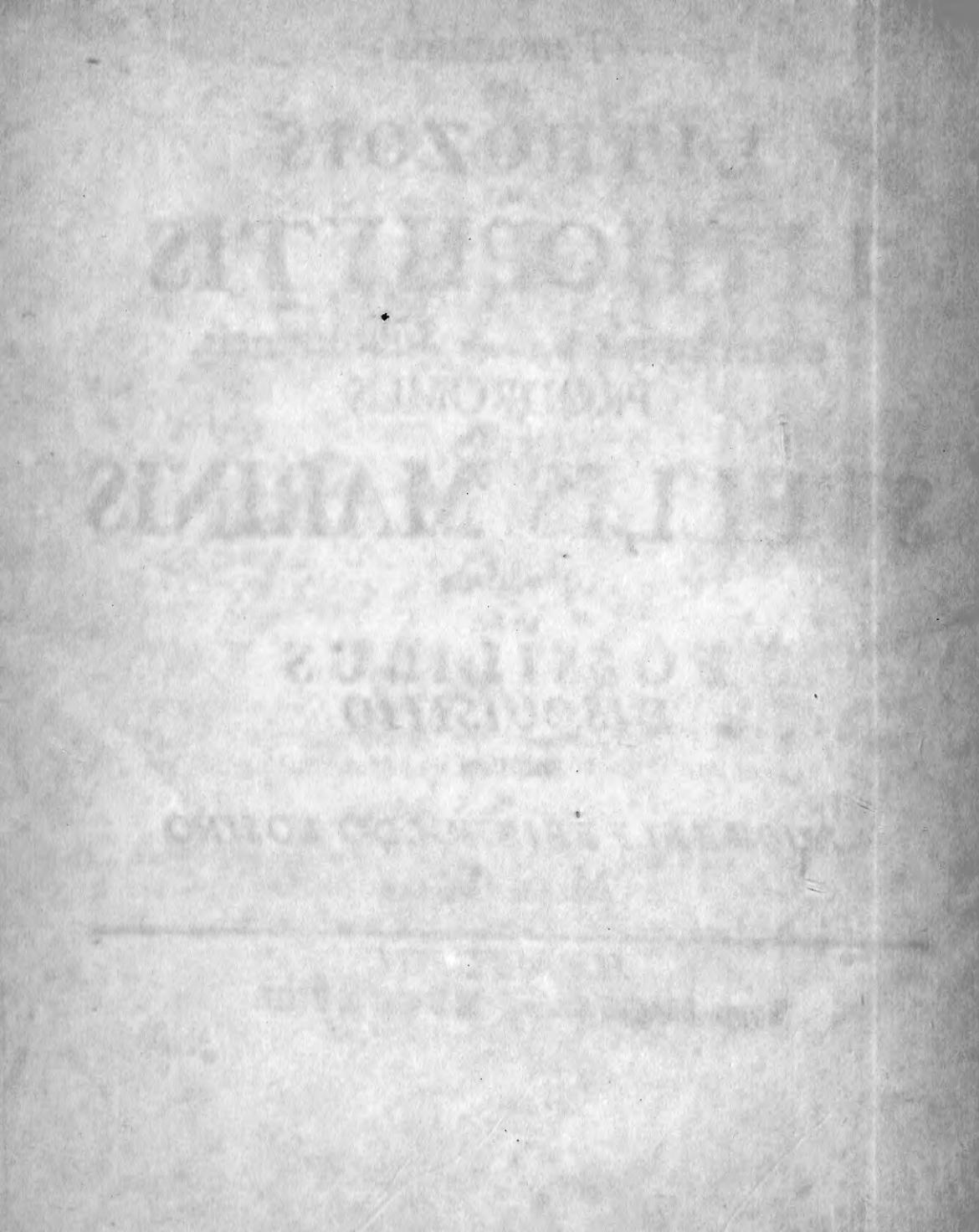
Founded by private subscription, in 1861.

DR. L. DE KONINCK'S LIBRARY.

No. 1496

Tentaminis

de

LITHOZOIS

ac

LITHOPHYTIS

olim marinis jam vero Subterraneis,

PRODROMUS

Sive, De

STELLIS MARINIS

quondam

nunc

F OSSILIBUS

DISQUISITIO

instituta

MICHAELI REINHOLDO ROSINO

Munda Saxone

HAMBURGI,

Typis Nicolai Sauer, MDCCXVIII.

LITHOGRAPH
PRINTING
ART

quality printing
BRODROWNS

STYLISH MANUFACTURE

throughout

price

NO. 221 TUNA

DUDLEY.

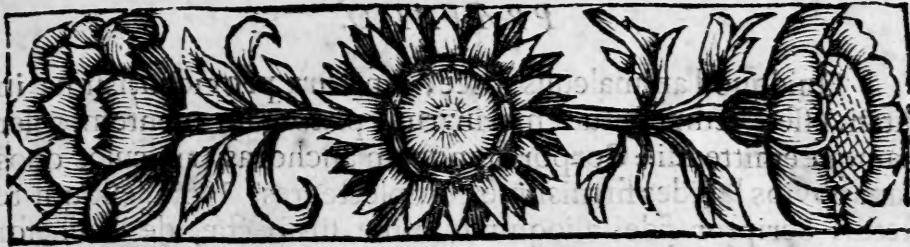
PRINTERS

MUCH BETTER QUALITY

Wings & George

HANDBAGS

THIS MONTH'S PRICE: THREE POUNDS

PRÆFATIO.

Sellæ novitiae, illustres quondam magni occani accolæ, quas ingentes montium atque lapidum olim superingestæ moles, quam diutissime oppres-sas detinuerant; Post tøt tantaque alia saxeæ effectæ et a viris Doctissimis plurimum celebrata ostracodermata, nunc primum claustris liberatæ lapideis, in lucem emergerè gestiunt; Titulos legitimos, antiquumque marini sui stemmatis decus, et si nullis prorsus fulciantur autorum suffragiis, idoneis tamen rerum documentis, minime destitutæ, ab æquis repetituræ cen-soribus. Quod enim Scriptores, Zoologos pariter ac mine-ralogos, huc usque latuerint prædictæ Stellæ, id quidem neque horum culpa tribui neque istarum originem ancipitem reddere posse, in proposito est.

Siquidem animantia illa marina, quæ Stellæ nun cupari con-fuverunt, æquoris plerumque fundum, & immensum abyssum inhabitant; Ubi a sævisimis etiam tempes-tatibus, omnia in locis vadosis, susque deque vertentibus, præservantur tutissima, mul-tominus vero, e sedibus hisce suis nimium profundis, ullo arti-ficio humano, queunt extrahi,

Quid-

PRÆFATIO.

Quidquod animalculis hisce, a natura providentissima inditam esse, tempestatum marinorum præsagam mentem, soler-tiamque emitendi e Corpore tanquam anchoras, articulos quos-dam obvios lapides firmissime complectentes; Non desit qui te-stetur, Scriptor fidei alioquin minime suspectæ, de Rochefort Hist: des antilles Chap: 19. Art. XIV. p. m. 234.

Accedit, quod sicut ibi in littus aliquando ejecta, aut forte for-tuna e mari extracta sint, quædam & illa potissimum Stellarum marinorum genera, ad quæ nostrates fossiles pertinent: Horri-da tamen sua facie, qua congeriem millepedum, vel etiam parvu-lorum serpentium mentiuntur, tantum ignaris hominibus incutien-tant metum, ut ipsa vix tangere, multominus colligere audeant. Quod si vel maxime, a peritis tandem harum rerum scrutatori-bus, curiose conquisitæ, atque sollicite ad modum repositæ sint, ejus modi stellæ; laborem tamen & indus triam horum, non tantum non semper fallunt, in articulo\$ quippe, quibus constant innumeros, post paucos dies, ut plurimum dilabentes. Quæ cuncta igitur modo allata; quorum testem luculentum advoco, Celeb: Rumphium ut aliajam silentio præteream, in causa po-tissimum erunt; Quare, amplissima stellarum marinorum fami-lya, a Zographis parum explorata, multominus litterarum satis celebrata sit monumentis, Sed huc usque quoad suas potiores, qui-bus & nostrates annumerandæ veniunt species, spissis involuta mansit tenebris. Quod vero eadem que nobis dicuntur stellæ, mineralogorum Scriptorum etiam effugerint notitiam, id quidem, nullus mirabitur. qui non ignorat, quam solitaria & oppido rara, inter reliquas res petrefactas, integra harum exemplaria, occurant. Licet vero, illæ omnium difficillime inveniantur, paulo tamen frequenteres, articuli ipsorum cor-porum Stellarum hinc inde se offerunt.

Quo-

PRÆFATIO.

Quorum articulorum, antiquissimus pariter ac doctissimus, rerum mineralium scriptor, Georgius Agricola, jamdum meminit. Cujus descriptiones mutuatus est, Lachmundus in Oryctograph; Hildes.: p: m: 57. & 58. Atque quæ ipse collegerat pentagona duo, nec non radiorum hujus stellæ fragmenta quædam, quibus, nescio quam ob causam, encrinorum appellationem indidit, ibidem, typis ligno incisis expressa, repræsentat.

Encrini autem Lachmundo dicti vel potius stellæ infra describendæ & radiorum ejusdem fragmenta, cum nihilminus quam liliorum exhibeant effigies, titulos istos neutiquam merentur. At quos Agricola encrinos salutat lapides ita simul denotavit, ut ad asterias nobis dictas pentaphyllas istos referendos esse, nullum reliquerit dubium.

Notiores his, sunt alii harum stellarum articuli, sub trochitarum per vulgata denominatione a plurimis recensiti Autoribus.

Quos inter Agricola agmen rursus dicit & primus nisi fallo, horum mentionem injecit, lepidum simul modum, horum trochitarum generationis communis, quem Tractat: de Ortu & causis subterr: Lib. 4. p: m: 514. his verbis proponit.

In Commisuris præterea marmoris maculosi, aut ejusdem quod in candido cinereum est, reperiuntur dactyli Idæi, lapides Judaici, trochitæ & consimiles. Nam id genus marmor madefactum, stillat aqua, quo modo ex eo quod subsidet, tales lapides concrescunt. Quia vero marmora plerumque dura sunt, parumque de eis abradit aqua parvi lapides inde fiunt, qui persæpe extra commisuras, aquæ impetu protruduntur.

) (

Quam

PRÆFATIO.

Quam, probati alias Scriptoris, ex aliorum potius relatione, quam locorum inspectione, ipsarumque rerum consideratione, haustam sententiam; Si, quod ipsa etiam res postulat, sub accuratius paulo revocaverim examen, nemo, crediderim, mihi vito vertet, Pluscula rero, quum circa allatum locum moneri deberent, brevitatis tamen studio, præcipua saltem momenta, persequenda duxi.

I. Scilicet notandum. Quod quanquam interdum in commisuris lapidis calcarii, rarius quidem maculosi longe frequentius vero candido cinerei, ob duritatem quandam ab Agricola marmor appellati, inveniantur trochitæ. Ea tamen, quæ ex spathi familia magis proprie dicuntur marmora, hisce prorsus careant.

II. Quod non modo in commisuris, ita Agricola nuncupatorum marmoruni, sed etiam in ipsissima illa & solidissima horum Saxorum substantia lapidea, crebrius vero in aliis & minus duri generis, saxo calcario vario, contineantur prædicti trochitæ, immo nec alii lapides istis penitus careant: Terrarum præterea, argillarum, margarumque genera diversa eosdem foveant inclusos.

III. Quod quas Agricola, I: cit: appellat commissuras marmorum, pro vacuis hiatibus, minime reputari

PRÆFATIO.

ri debeant, sed autopsia deprehendantur esse strata solida, stratis quibus interjecta sunt lapideis, ut plurimum parallela, semper vero aliquantum lapidosa argilla, trochitas complectente, infarcta & oppleta.

IV. Quod durum istud Saxum calcarium, marmor ab Agricola appellatum, tam valde solidum & ad imbibendum humorem sit ineptum, ut aqua stillare minime valeat,

Unde quidem sua sponte sequitur, quod si vel maxime, de trochitarum orgine, nihil aliunde constaret liquidius; neutique tamen admittendum esse quem Agricola loc. cit. adfert, istorum generationis modum, utpote nec argumentis evidenter, nec ullo relatarum ab isto Scriptore rerum physicarum testimonio, nixum.

Ut taceam, neque Agricolam, neque quemcunque alium, istud unquam distincte demonstratum datarum, quod scilicet putativa illa solutio marmoris, stillando, sedimentumque dejiciendo; corpuscula artificiosissime efficta & haud parum discrepantis substantiae, mire suo fortuito, nec ab ulla re externa internave, directo casu, componere potuerit

Sed & injucundum, vel minus conveniens forte non erit, vulgi teutonici de hisce trochitis, subindicasse mentem atque traditiones.

Saxoniæ scilicet inferioris, & Guestphaliæ quidam populi, antiqua plerapue & miranda, ad gigantes referre soliti, trochi-

PRÆFATIO.

tas istos, pro illorum lacrymis venditant, unde Hūnen-thrāuen iisdem dicuntur. Apud Thuringos vero aliquos, celebris olim Sti Bonifacii fama, nescio quo fato hisce lapillis etiam adhæsit, nomenque fecit nummorum Bonifacii.

Haud ita tamen ridiculæ, sed potius figuræ illorum exter-næ, quodammodo congruentes, videntur, vernaculæ istæ appella-tiones Mühl-Steine / Räder-Steine / Spangen-Steine / qui-bus in Hasfia, & alibi pasim insigniuntur.

Quid vero de his stellis, earundemque membris, ut & ver-tebris, asteriis scilicet, majori veritatis specie, post accuratiorem locorum, materiei, structuræ, combinationis artificiosissimæ & aliarum hue pertinentium rerum contemplationem, censem-dum sit, in ipsa tractatione, fusius indicare annitar. Antequam ve-ro illuc progredior, tituli quem opusculo indidi, & habenda & reddenda erit ratio.

Prodromum scilicet, de Lithophytis & Lithozois olim mari-nis, nunc in lapides conversis, quicquid hoc est schedias matis ap-pellavi; Sub talium lithophytorum quidem titulo comprehendens, partim curallia petrefacta: Quorum postuberem Cl. Dni: Bütt-neri, in Querfurteni agro, atque e jussdem potissimum silicibus py-ritis institutam, & abundantius peractam messem: Alibi etiam in argillis varüs, marga, creta, arena, lapidibus calcarüs, mine-ra ferri etc: licuit colligere haud adeo incuriosum spicilegium. Singulari insimul usus opportunatae, notatu quædam digniora, de ipso filice pyrita, observandi. Cum primis vero haclithophy-torum appellatione indigitare volui, amplissimum illud alcyoni-orum quondam marinorum nunc fossilium genus, plurimas ab aliis quod equidem sciām, vel plane non, vel obiter saltem descrip-tas complectens species,

Qvo-

PRÆFATIO.

Quorum ingentem copiam, in ducatu Westphaliæ offenditum prope oppidum Brilon & in ipsis etiam vicinis plumbifodinis, cum ad montem illum, propter accumulatam & præstantiorem quam vulgo creditur, mineram ferri satis celebrem, vulgo der Krottenberg appellatum.

Lithozoorum vero in censum præter stellas in sequentibus saepius memorandas, & cognatos hisce, præsertim quoad substantiam testarum & digitorum seleniticam lapideam, marinos ita dictos echinos, belemnitas quoque referre audeo, justis, arbitror, ad hoc inductus rationibus.

Speciminis igitur loco, conspicuas magis, inter Lithozoa, stellas quasdam, reliquis præmittere atque tractatione præliminari describere placuit.

Quæ vero de Echinitis suppetunt, observationes novæ & singulares cum ipso demum designato cœptoque jam integro Opere, ita indulgente Deo ter Optimo Maximo, lucem aspicient. Ast belemnitarum obscurior origo quum assertæ nostræ sententiæ, caligineim etiam offendit et hæc proinde insolentioris & parum certæ novitatis specie, lectores quosdam, facile offendere queat. Exorituris circa hanc rem quibusvis dubitationibus quantocujus occurrere atque argumentum istud de belemnitis peculiaria atque ad calcem hujus libelli subnexa commentatione, quodammodo illustrare, mearum esse partium existimavi

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

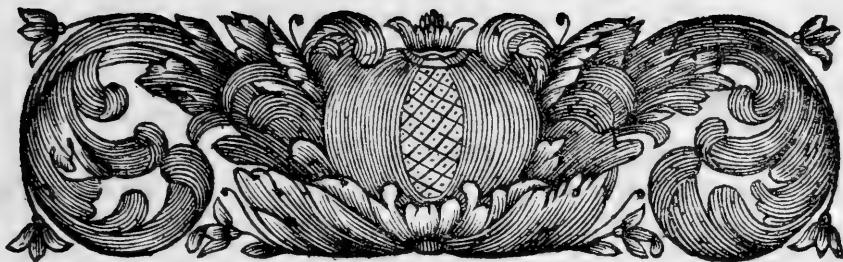
17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

17.00000000

Q. D. O. V.

 Uintus jam elapsus est annus, quando primum, quæ, sitam Werram inter Fuldamque medium, & nomen Munden, ab ostiis horum fluminum Weseram ibidem constituentium, sortitam civitatem, undique cingunt excelsa montium juga, frequentius perlustranti: ingens rerum marinorum multitudo, passim sese obtulit, margæ, argillæ, mineris ferri, lapidibusque immersa,

Nimirum Mundensis Præfecturæ superior pars quæ das Ober gerichte appellatur, adscriptos habet pagos Lutternberge Landwernhagen, Benterode, Uischlacht, Dahlheim, Escherode: Prope quos, in regione ubique montana, & ex drofundis ut plurimum puteis, effoditur marga, ad lætificandos steriles agros apdri me idonea, varis conchyliorum testas^s maximam intemeratas partem, quandoque vero pyrite imbutas, continens.

Ipse met ex egesta tali marga, de prompsi conchylia varia, Chamas scilicet læves, Pectunculos, Pectines, Ostrea vulgaria, Conchas planas ellipticas, Tellinarum diversas species, Cochleas, Turbines, Buccina, Tubulos vermium etc, Lapidæ insuper piscium mari-

A

mari-

marinorum, percarum ita dictis lapidibus haud absimiles, Vertebrae illorum piscium, Dentes quoque vulgo glosso petras dictos, Coralliorum marinorum ramulos, particulas Escharæ fine reteporæ, Lignum, & tandem quod summopere miratus sum, Arundinem etiam vere marinum.

Eoden in tractu coeteris eminentior est, & longe lateque conspicitur, mons, dictus der Steinberg. Ubi a longo sat tempore argillæ figulinæ magna copia eruitur; Atque cum illa, Lignorum identidem fragmenta, bitumine nigro, vel etiam interdum pyrite in chalcanthum concursu aeris resolubili, infecta, nec non Lapides silicum ad instar durissimi, Carbones ligneos, Arundinem, vel ejus absumpti vestigia complexos simul e teriæ abditissimis visceribus in lucem proferuntur. Sed & Præfectura Mundenis inferior, & illi contermina regio, crebris quoque montibus ob sita, marinis pariter abundat reliquiis,

Memorabilior inibi præ coeteris exstat inter pagos Immesen & Gundersen quidam locus, ubi in terra gilva, sparsim hinc inde, tenues mineræ ferri crustæ occurrunt. Conchyliis illis quæ in marga reperiri, modo referebam, aut potius eorundem nucleis, testis ipsis jamdudum absumptis, refertissimæ.

Juga porro montium diversa, quæ modo prope Oberscheden vel alibi supra Azzenhusen pagos, in altum attolluntur, lapide calcario hinc inde scatent, grisei frequenter, rarius gilvi, rarissime rubri coloris, præ aliis conchyliorum marinorum longe ditissimo: Insunt siquidem huic saxo, Chamitæ læves, Conchitæ triquetri, plani, oblongi, Pectunculitæ striati, Pectinitæ æves, Ostreopectunculitæ, & Turbinatorum variæ species.

Atque inter hæc tam multiplicia maris rejectamenta, tot locis circumquaque vicinis obvia, quos primo loco recensere conveniebat, trochitas, & hisce affines alios Tab. II. depictos, substantiæ seleniticæ lapillos, multifaria quidem, sed secundum quam libet speciem, determinata figura præditos, offendit. Quos igitur cum accuratius inter se conferrem, facile jam tum mentem subiit cogitatio, ad similem originem, & unam eandemque rerum subterranearum classem, cunctos procul dubio pertinere

Opportune vero brevi post accidit, ut quam Tab. I. expressam, in descriptione adjecta Stellam etc. appellavi, nanciscerer; Atque in ea quos antea sparsos, una cum trochitis inveneram illius articulos, non sine quadam lætabunda admiratione, exquisitissimum in ordinem redactos, junctosque ita, conspicerem, ut elegantissime compactum, imo secundum mechanicam artem, exstructum veluti, Cylindrico Conoidæum Corpus, inde exsurgeret.

Aliud postea hujus generis accepi, priori ut ovum ovo simillimum specimen. Occasio insuper obtigit, ipsum qui illa invenerat fossorem, Augustum Gercken, in pago Grossen denckte prope Wolffenbüttel habitantem, conveniendi; Atqui quæcunque de istis rarissimis plasmatisbus noverat, ex eo sciscitandi

Cujus, mihi facta, huc ferme reddit relatio. Præter illa duo quæ ad me pervenerant, Corpora concinne admodum efficta, ipsi Trauben-Steine appellata, se quidem complura alia in ladicædinis Asseburgensibus, ubi lapidibus effringendis per viginti annos sedulam navaverat operam, reperisse, & in plerisque quendam ut appellabat petiolum a postica parte Corporibus illis insertum, atque aliquando ad cubiti & quod excurrit longitudinem in ipsa lapidis superficie extensem, observasse. Sed

nunquam ita cum Corpore ipso e lapidibus potuisse eximere, ut appendix illa, (cujus in dictorum fidem particulam obtulit) huic maneret conjuncta: Coeteris siquidem omnibus, quot, quot, supra duo ista prænominata lapidibus excutere tentaverat in plurima etiam disfidentibus frusta,

Atque hæc vera esse, propria deinceps experientia compéri, Corpora enim ista, Stellæ mihi dicta, cauda tali ex alteriis constanti prædicta, (*vid Tab: II. & Fig. En. I;* ipsem hinc inde inveni, lapidibus arctissime connexa, neque absque fractionis periculo inde amovenda.

Certior itaque hoc modo factus, asterias quasdam Tab. II. repræsentatas, ad Corpus, cuius effigies Tab. I fistuntur utique referri debere: Jam porro in originem hujus inquirere, atque diligentius dispicere coepi, cuinam, vel fossilium mineralium, vel petrefactarum rerum, generi rectius accensendum foret.

Tanti etenim artificii fabricam, casu aut lusu nescio quo perfectam esse, cum mihi unquam nec persuadere possem nec vellem; Ita demum ab ejusmodi temeraria suspicione jam alieniorem, prorsus absterruit, summa ista conformitas, in pluribus, quæ temporis progressu naestus fui, hujus generis exemplaribus, clarissime elucescens; Qualem sane, nuspian obviarum, & nunquam cognoscendarum, sed ex hypothesi saltim mera fortuitarum causarum, incertissimo effectui, minime imputandam esse, quilibet præjudicatis opinionibus haud occupatus, facilime perspicere potest.

Materiæ ergo, ex qua corporis in quæstione positi, conformata erat moles, scrutanda fuit conditio, atque quousque ejus

ejus vires pertingerent, indagandum, Quam quidem seleniticam i: e: ex lamellis rhomboidæis nitidisque esse conflatam, atque vehementiori igne in calcem vivam redigendam, fragmenta ejus diligenter prius contemplata, & ignis deinceps commissa examine, illico declarabant.

Cum vero probe cognitum atque exploratum illud habere; Selenitas minerales, modo ipsis solennissimo, atque figuris suis ut ita dicam autenticis, optime convenienti, concrescentes, perfectius nihil quidquam efficere solere, ac rhombos majores e minimis talibus conflatos. In promptu porro erat, genuina hinc concludendi consequentia. Quod proinde & corpora supra memorata, selenitica quidem, sed multiplicibus atque a selenitarum norma longe recendentibus figuris formata, ad seleniticam & mineralem prosapiam haud quaquam referri possent.

Quandoquidem autem & captum præterea humanum haud secus ac potentiam materiæ sibi relictæ indeque simpliciter pendentis motus, omnino excedere constabat, admodum speciosa, imo mechanica ista constructio, Corporum Tab: I. designatorum, saepiusque jam indicatorum; Ex quingentis quippe sexcentisve plus minus, iisque inter se diversissimis articulis, insigni pariter ac certo ordine, posituque ab dextram vel sinistram determinato, & partim commisuræ ligantis artificiofiori connexione, curiosissime seinvicem adaptatorum.

Neque etiam in vegetabilium, terrestrium æque ac marinorum generibus, ex tot tamque diversis articulis, per apophyses, sinusque anatomicis dictos passivòs, & subtilissimas suturas alias, connexis, compositum occurrebat plasma. Reliquum igitur mansit, quod & ipsa res statim visa fuit suadere: Si

qualicunque certe animalium ordini, fossilia ista cimelia speciosissime concinnata, de quibus haec tenus sermo fuit, ad censita fuisse. Luculentibus insuper idem testantibus, atque impræsentiarum proferendis documentis aliis.

Machinam enim horum, ut ita dicam animalem, palam declarat, ingens ille numerus, articulorum organicorum, singulis in respectu ad alios, cunctis vero unici totius, individui nimirum, omnibus hisce tanquam partibus, perfecte consummati, constituendi gratia, & factis, & in illum quem modo obtinent ordinem, situmque collocatis.

Dispositionem autem ad motum animalem, tot processuum acetabulorumque in articulis nostratum Stellarum (quas hoc nomine, deficiente alio, interim sic appellare liceat) eminentiis peculiaribus, & his recipiendis idoneis cavitatibus, repræsentatorum, insignis apparatus, haud obscure indicat.

Nervorum vero moventium, in ista lapidea animantium nostrorum fabrica, hand adeo solliciti desiderabimus vestigia, si modo canalium quorundam, statu & eximio ordine, illam per vadentium, eam quam decet attentiores, habere placuerit rationem. Persingulos enim eorundem radios æque ac caudam, transeuntes recta conspicuntur via canales, vacui quondam, nunc plurimam partem lapide oppleti, nervis inferendis optime congruentes, & pro illorum receptaculis eo verosimilius agnoscendi, quod omni ex parte directe versus intimam pentagoni stellaris superficiem tendant, & super hanc in quinque latiores fossiculas dilatati, prope ejus centrum simul concurrant.

Quando quidem autem, ipsa aliquantum concava, pentagoni interna superficies, animalculo illud lapideum domicilum

ve-

vegetanti, sedem procul dubio primariam præbuit, mea quidem sententia a vero vix aberrabit, qui fosficas prædictas, e canali bus justo a se invicem intervallo productas, atque in centro convenientes communi, tanquam cavitates considerat, ligamentorum, ex nervis, per canales radiorum atque caudæ huc porrectis omnibus, coalitorum, & perfectum aliquod ibidem constituentium nerveum systema, organum scilicet animanti motori apprime accommodatnm.

Imo & motus interioris animalis, olim exerciti, atque ita vitæ etsi jamdudum depositæ, monumenta, ex accretionis opere, quo ista corpora quondam aucta fuere, cognoscere licebit.

Coeterorum enim animantium more, (assumendo nimirum alimenta externa, digerendo ea & æqualiter ubi vis distribuendo, atque ita per successivam internam appositionem novarum partium, pededentim augescendo) & fossilia Lithozoa nostra incrementum sumsisse, nemo negabit: Cui mecum accretionis hujusmodi vestigia, in plurimis articulis horum Lithozoorum animadvertenda contemplari obtigit. Habui enim antehac, & adhuc quædam adsunt specimina, talium articulorum Tab: V: Cl: A: No. 5. &c, delineata, quæ leniori & naturali magis calcinatione in ipsis terræ visceribus perpetrata, ita dissolubilia redditas sunt, ut unam accrementi lamellam post aliam, inde circumquaque separare valeam, articulo interim, licet mole diminuto, figuram quam prius præseferebat, retinente incolumentem.

Inveni hæc membra, ad aliud pentagonum, cuius impressæ imagines Tab: VI. diversæ exhibentur, & consequenter dissæ speciei, attamen unius generis Lithozoa, pertinentia, prope Teu-

Teuten Haßorum pagum, vel eam ob causam hie memorandum, quod (ut obiter hoc moneam) in eodem loco, Chamas polyginglimas, oris dentatis repererim, similiter ac modo dicti articuli, naturaliter calcinatas, quarum nonnullæ curiosum illud & jucundum pariter accretionis sua spectaculum, liquido ostendunt: Licet enim talibus conchis, unum in extremo teſta ambitu positum circellum, post alium quotiescumque lubet, auferre, & hac ratione ex maiore, quantam velis efficere minorem, apparente semper nova, & denuo dentata extremæ oræ facie.

Tales quoque in Augustissimi Magnæ Britanniæ Regis, Hanoverana ditione, abunde suppeditat, marga Munda Laudwern-hagiensis, ex qua crebræ effodiuntur inter alia chamæ læves, in quibus laminas testaceas sibi invicem superimpositas, quarum successiva appositione grandiores quondam factæ fuerunt conchæ illæ oculis distincte cernere, imo si libet, facili etiam a se invicem licet separare negotio. Similes idemque confirmantes Conchas, offendit in arenæfodina Weinheimensi, prope Alzey, quæ civitas inferioris Palatinatus est. Ut jam taceam quod in pectinibus eboris fossilis genuini, penitus naturaliter calcinati, similis plane accretionis modus, ut plurimum sese conspiciendum offerat.

Ast, ut ad illud unde digressus sum, rursus redeam. Non tantum rariores illi, & non absque singulari diligentia conquiriendi articuli, ad nostra Lithozoa pertinentes, supra nominati Teutenses, imperceptibile alias, accretionis horum corporum, animalis negotium, manibus fistunt palpandum. Sed & articuli caudam animalis hujus componentes, non minus illustria hujus rei exempla ob oculos ponunt.

Siquidem hæ Asteriæ, qua parte in aream orbicularem, figura pentaphylloidea sive etiam stellari insignitam, complanantur,

tur, super cotem pro lubitu attritæ, pristinam faciem, quam simul cum tanta, quantam depolire placuerat, molis suæ portione, amittere visæ erant, si postea exaete lavigentur, semper recuperabunt, accuratissime, eandem quam antea obtinuerat, referentem figuram. Asteriæ illæ, in quibus experimentum hocce, optato crebrius cum successu, tentatum fuit, ex earum potissimum fuere numero', quas infra asterias pentaphylloideas crenatas atque alabastris velut cinctas dixi: Quanquam etiam in aliis asteriis, licet non perpetuo & æque feliciter, idem sit comprobatum.

Atque ex illo utique phænomeno, hoc liquet; Figuram istam ab area qua incipit plana, secundum perpendiculum, totam asteriæ substantiam permeantem, atque quousque lubet, politura in conspectum proferendam; v: g: pentaphylloideam, aut asteromorpham etc. successiva paulatim, partium super partes facta adlicatione, sensim sensimque modo animalibus usitato adpositam fuisse, totamque sic asteriam, in molem qua modo gaudet paulatim excrevisse.

Destinato enim ad hoc consilio, canalis qui asterias earumque series pervadit medius, atque interdum vacuus, saepius vero lapide obstructus calcario apparet, confectus esse videtur; Ut scilicet succo nutritio, per nervum quendam huic insertum, motui etiam animali inservientem, liber pateret transitus, qui succus, asteriarum poros sensum visumque fugientes, penitus deinde subiret, & earundem in substantiam augmentumque inibi converteretur.

Neminem enim serium; & in rerum naturalium studio accuratori tantisper versatum, eo delapsurum esse confido: Ut
B qua-

qualitates rerum occultas, tenebris quibus iam dudum sepulta jacent, rursus evocare, ac facultatem quandam asteriarum effectricem, quæ puræ putæ materiæ, aut enti alii longe metaphysicero, coeco tamen impetu vel temerarii lusus gratia, omnes lapides moventi, tribuenda sit; a cuius scilicet nunquam comprehendenda energia, harum asteriarum & ortus & augmentum pendeat, sibi fingere aut aliis tale quicquam persuadere, imposterum sustineat.

Quam primum igitur, de Zoolithorum saepius memoratorum, animantium & compages & figuræ præferentium, æmulantiumque eorundem crescendi modum, origine animali, quantum per allatas & cognitas licebat observationes sic satis mihi constiterat, Sedulus deinceps in id incubui ut ad notitiam quoque illius animalium generis, cui adscribenda forent, tandem pervenirem. Ubi quidem marina illa spolia in quorum consortio inveniebantur, quæque haud raro in articulis adnata habebant, facile me in eam pertraxerunt sententiam, hæc ipsa pariter, ut crederem maris quondam fuisse accolas.

Hisce semel deprehensis, licet obscurioribus veritatis vestigiis, pressius insistenti, novam mox prætulerunt facem, Echini marini; Quorum vel testæ, ex tessellis commisura ligante connexis, structæ; ut & illarum haud secus ac ipsis inhærentium digitorum aculeiformium substantia selenitica, faustum mihi præbuerunt spem, ejus, quam sollicite quærebam nostrorum Zoolithorum, inter cognatas Echinis Stellas æquoreas, inveniendæ originis.

Nec fefellit opinio, Stellarum enim marinârum species, plurimis Autoribus descriptas, accuratius perscrutatus, manifestam illam, quæ inter has & fossiles intercedit analogiam haud difficulter deprehendi.

Quæ

Quæ quidem similitudo instituta quantum poterit, inter marinas & fossiles ut ita dicam Stellas, accurata collatione, evolvenda atque explicanda restat. Convenire igitur mihi visæ sunt, Stellæ quas ad interim ita mihi nominare liceat, fossiles & marinæ quædam.

I. *SUBSTANTIA*, quæ utrinque in fossilibus quidem semper in marinis verononunquam selenitica & lapidea est.

II. *FIGURA* Fossiles quippe Stellæ, corporibus suis sive basibus asteromorphis, atque hinc prodeuntibus licet complicatis facile tamen cognoscendis radiis, simulacra Stellarum marinorum haud obscura exhibent: Longe illas exactius imo vivas earundem imagines repræsentaturæ, si radios tenerent expansos, vel saltem explicatis radiis conciperentur.

III. Tantum autem abest, ut Fossiles figuris suis radiorum complicatis a Stellarum marinorum indole, aut forma, quomodounque aberrent, ut potius his ipsis tanquam cha-

characteribus, quam proxime ad istas accedant: Quam enim vivarum, jam pri-
dem videlicet defunctæ nequibant referre speciem, eam, sed mortuarum, & ipsæ
mortuæ, accuratissime hac ratione ex-
presserunt; Intra præcipuos enim rerum
marinarum scriptores suo merito cele-
brandus Aut. Doctissimus EBERHARDUS
RUMPHIUS tradit. Quod stellæ marinæ
moribundæ, radios supra verticem contra-
bant, easque in globum quasi quendam
componant, quam etiam formam tam-
diu post mortem servent, donec articu-
lorum, ex quibus conflantur, facile ali-
as dissolvendorum, duret cohæsio vid.
Amboinsche Rariteit kamer Cap: 34. v.
5. & Cap: 35: v. 1: p: 40. & 41.
Stellis igitur, resolutorum olim lapidum &
mineralium liquori immersis, non pote-
rat non certissima mors, & quæ huic con-
juncta erat radiorum, supra verticem re-
ducto-

ductorum complicata figura, necessario obvenire; Cumque a spiritus gorgonici protinus insequente fortissima vi penitus obrigefactæ, lapideis concluderentur involucris, frustra quidem admiraremur, quod tot saecula impune ferre, & in eo quo nunc comparent integritatis statu, salvæ permanere potuerint.

IV. Sed et subteranearum nostratium Stellarum exteriori, interior prorsus concordat facies, Cavitas enim intus apparet, animali recipiendo apprime idonea; Adsunt infundo stellaris pentagoni, clarissima vestiga insitorum olim ligamentorum nerveorum, per canales contiguos, quaquaversum tam in ipsis radios, quam adhaerentem caudam, nerveos quondam spargentium ramos.

Nec deficiunt pedes illi articulati, singulis radius ab utroque interno latere adnati, RUMPHIO bahren bellico vocabulo ap-

pellati, ita ut, omni ex parte absolutas Stellas, repræsentaturis, nihil, præter hujus animalis substantia carnea, & radiorum figura explicata deesse, appareat.

V. Constat porro, referente illud, eodem quem antea laudavi RUMPHIO. Stellas marinas quasdam, ex multis velut articulis, compactas esse, inque istos articulos, qui singuli foramine centrum transverse per viis sunt, postquam morte occubuerent, facile iterum dissolvi. In quibus cunctis fossiles Stelle, marinis optime congruunt. Quandoquidem & illæ, ex aliquot centenis compositæ sunt articulis, qui singuli, vel foramine prædicto, vel saltem vestigio ejusdem donantur. Prout etiam rarissime conjuncti & integrum constituentes Stellam occurrunt; Separati vero a se invicem, incredibili fere copia, non tantum binc inde quasi disseminati, sed etiam

*am in prægrandes lapidum moles & ingen-
tes montium accervos collecti, multis in
locis reperiuntur.*

Hanc ipsam vero harum asteriarum dissipationem, exæstu, antis oceani, terram longe lateque obruentis ac devastantis summo tribuendam esse furori: Mecum affirmare haud adeo gravabitur. Quicunque numerosis in locis, maximam partem montanis, diligentius contemplatus est, Centenarum pluriumve Asteriarum species, cum innumeris aliis Stellarum articulis, ut & Conchyliis marinis, Ossibus etiam animalium, horrenda & omnem cogitationem exsuperante confusione, permixtas. Cuncta hæc multis modis promiscue attrita, & fluctuum agitatione quasi depolita. Imo quod magis est, multiplici quidem ratione confracta & disjecta; Attamen in lapides, ex eiusmodi puris putis asteriarum æque ac conchyliorum frustis, tantum velut congelatos, rursus compacta.

Quid quod illæ Asteriarum, aliquantum quidem a se invicem remotarum, attamen non plane separatarum series, eo ipso tamen quo illorum disjunctio fieri coepit, temporis momento, petrefactæ; perinde ac diffracta illarum, beneficio tamen succi lapidescentis, jam jam a se invicem discedentia fragmenta, dicto citius conglutinantis, redintegrata rursus specimina, verberantium istas asteriarum series fluctuum marinorum, allisionem & violentiam, incredulis liquido quasi ob oculos ponant: vid. Tab: VIII. Clas: E: numero. 7.

Quemadmodum igitur, ut quæ modo dixi semel adhuc repetam; Ineffabilis Asteriarum multitudo, harum olim conjunctarum dissolutio, separatarum dispersio, atque vel centenarum

rum ejusmodi specierum cum innumeris Stellarum articulis aliis, ut & Conchyliis marinis, Lignis etc, promiscue inter se confusa-
tarum rerum, omnimoda permixtio; harum porro omnium, depolitarum, contusarum, atque disruptarum, vel maxime atten-
dendae laesiones; Et denique e talibus conflatae immensae farragi-
nes, faxeis stringentibus vinculis coactae, inque tumulos cumu-
losve ingentium montium atque tractuum montanorum coag-
mentatae: Insignem telluris catastrophen, satis superque decla-
rant.

Ita haec omnia, unica tantum vice & proinde haud absque
numine, tunc temporis contigisse, quando orbis terrarum totus
submersus atque funditus dirutus fuit; Supra alia, a viris longe
pariter celeberrimis ac doctissimis, saepius inculcata, evincere po-
potest; Parallelismus ille maxime notatus dignus quem Asteriae
tam inter se quam cum associatis conchyliorum certis speciebus,
imo etiam lapidum & mineralium, peculiaribus quibusdam, &
ipsis quasi propriis generibus solemniori ac vulgo creditur har-
monia, identidem servare consueverunt.

Hoc ut clarius aliquantum explicem, sciendum est.

- 1 *Asterias quasunque perinde ac partes Stellarum ali-
as, certis nunquam non comitatas obvenire conchy-
liis.*
- 2 *Conchilia ista in cognitis nostri oceanii locis similiter ac
Stellae, ad quas Asteriae & his conjuncti articuli alii
pertinent, haud reperiri, nisi forte in remotissimis
pariter ac abditissimis aquoris recessibus alicubi deli-
te-*

tescant quorsum expelli, atque in excelsos mediterraneos montes evehi nequiverunt, sine maxima, toti globo terraquo funesta, maris cum terra, summis cum imis commixtione.

3 *Asterias ipsas, in duo discreta agmina fere semper secedere, quorum unumquodque, præter proprios articulos stellares, certa quadam, tanquam individuos comites, adjuncta habet conchylia, peculiares insuper adsignatae quasi obtinens, argillarum, lapidum, mineraliumque species.*

Scilicet quæ Tab. VI. & V. delineatæ sunt Asteriæ & Stellarum partes, Chamitarum, Pectinitarum, Ostreitarum, atque ostreo-pefculitarum etc. plusquam L. speciebus stipatæ existunt. In nostris quideam maribus, quoisque hæc explorata sunt maximam partem haud obviis, sed in Oceano Indiae occidentalis, unde partim ad nos adferuntur forsan degentibus. Quod etiam valet dictum de admistis iisdem, rariorum specierum Echinits, peregrinorum marium minime dubiis inquinatis. Multo magis autem de Cornubus quibusdam Ammonis, nec non Belenitidis, asteriarum dictarum, cum primis ambientibus consortium, hoc credi par erit. Quorum quidem prosapia marina, minime ita obscura est, ut quibusdam visum fuit, sedes autem in accessis marinis vadis haud æque comperta.

Amant hæ asteriæ, præ aliis illas potissimum argillas quæ pyritis peculiaribus abundant. Creta quoque nec non arena ochra infecta immiscentur, Sicuti etiam in silice pyrita, & minera ferri, earundem, ut & sociorum, conchyliorum, reperiuntur quasi impressæ imagines.

Sed & quæ Tab. I. & II. maximam partem III. ut & VIII. IX. X. designatæ exstant Stellæ, & harum articuli atque Asteriæ, sibi in societatem a prioribus multum diversas conchyliorum, Peñunculorum scilicet majorum striatorum, ut & Concharum anomiarum peculiarium, Echinitarum etiam etc: adsciverunt greges: Quorum tamen omnium in nostris maribus frustra defederatur præsentia.

Calcarias, Stellæ & Asteriæ istæ, cum amicis Conchitis sibi e-legerunt sedes lapideas, easque sulphuream bituminosamque immunditiem aliquantum absorbendo, coeteris hujus censu faxis depuratores reddiderunt.

Manet interea illud utique admiratione dignissimum, quod Asteriæ, ejusdem plane materiei seleniticæ, & proinde gravitatis etiam specificæ lapilli, tam curiosissime a se invicem separatæ, & in certos quosdam acervos, quandoque haud ita longo a se invicem remotos intervallo, distributæ sint, certis insuper & unicuique Asteriarum generi accommodatis, argillarum lapidumque speciebus, commissæ.

Cujus quidem rei causa, ex parte, in marinorum aquarum vortices, conjicienda videtur; Quorum nimirum ope factum sit, quod quæ iisdem involvebantur integræ & proxime habitantes Ostracodermatum marinorum familiæ, indivulsæ simul transferri, atque in illa quæ nunc occupant loca, gregatim reponi potuerint.

Luculentissime insuper, analogia supra laudata, circa plurimas etiam mutationes fese exerit, quibus, cuncta hæc maris spolia, pro mineralium quibus insunt, differente conditione atque energia, adfecta fuerunt, multifariis.

Scilicet ubi ista conchylia integriora fuere conservata, ibi etiam Stellarum partes, sicut & Asteriae incolumes restant. Ast quando illa, confracta vel attrita fuisse accidit, qualia ego conchylia, in stratis minime turbatis, passim offendit; Asterias Stellarum que partes vicinas, eandem, calamitatē esse experitas, animadvertere licuit

Colores etiam, quibus tam lapides argillæque, quam his conclusa conchylia, ab exhalationibus præsertim bituminosis, simul & semel quondam tingebantur notabilioribus, contiguæ non minus referunt Asteriæ.

Quemadmodum sicubi fluor quispiam, horum aliqua altius olim penetravit; Asteriae quoque adjacentes penitus isto imbutæ apparent.

Quodsi vero armatura obtegantur Asteriæ, versa iterum vice, quæ prope illas reconditâ tervantur conchylia, similiter armata esse contingit.

Sed conchylia in pyritas vel mineras ferri conversa, Asteriæ eadem minerali materie prorsus repletæ comitare solent: Ubi Conchyliis marcasita ceis, aeris haud quaquam feren tibus injuriam sed ab illo in vitriolum resolvendis quoad hoc etiam phænomenon cognatæ asteriæ respondent. Veluti quoque conchylia, in ochram gilvam rubramve, resolvi copta, rubiginosas adgregatas habent Asterias.

Quin & conchylia quæ ab influente olim & ebulliente pyrita diffracta & expansa fuere, non destituuntur Asteriis, hac ipsa de causa extumefactis.

Illud vero cumprimis memorari debet. Quando nimirum conchylia mineræ ferri, marmori cùdam spurio ru-

biginoso, lapide lydio ochra paululum infecto, atque pyrita silice immersa; Ita testarum suarum substantiam, penitus quasi erosam plane amiserunt, ut nihil earum nisi nuclei, testis inclusi, atque earundem referentes figuræ, manferit residuum. Quod illæ quæ in iisdem lapidibus comprehensæ fuerunt Asteriæ, tunc etiam, quoad corporum moles, omnino consumptæ, seleniticas, similiter evanierint; Relinquentes solummodo, in mediis atque undique conclusis lapidibus, lydio vide delicit, silice pyrita, aut minera ferri, effigies suas accuratisimas, in ipsis lapidibus tanquam sphragismata insculptas.

Et istas Asteriarum sphragidas, a talibus asteriis, liquido implicatis lapideo succo, antequam consumerentur, ita certo certius impressas fuisse, id quidem vel exinde constare poterit. Quod integræ tales asteriæ, sua adhuc haud valde temerata substantia selenitica præditæ, prædictis illis lapidibus, et si rariissime hoc fiat, inhærere soleant. Etsi vero, coeterarum omnium quæ hujusmodi lapidibus infederunt asteriarum, matres selenitica, ac si volatilis facta esset, subita & simultanea exhalatione auffugerit, vacuos relinquens modulorum nidos. Hippi tamen moduli, quondam complexas, sive solitarias, sive cohaerentes asterias, tam accuratissime exprimunt, ut nihil addiqueat. Atque tam quoad capacitatem, asteriarum mole exacte congruentem, quam arearum, striis, stellis, pentaphyllis etc. insignitarum faciebus, imagines istarum absolutissimas reddunt. Prout etiam impressæ asteriarum series, exquisitissime prototyporum referunt figuræ. Ita ut præter areas asteriamorphas, non solum commissurarum quandoque crenatarum lineamenta, numerum adeo asteriarum, quibus insitæ olim series compositæ erant exprimentia, admodum distincte repræsentent. Sed etiam, canaliculorum, medias asteriarum quondam permeantium

tium series, manifesta vestigia exhibeant, congruentibus qui-
busdam columellis, quum prædicti canales lapide infarcirentur,
exortis, scite adumbrata.

Quum igitur consensus ille universalissimus, secundum
quem Asteriæ, in duas velut discretæ classes, contracta cum di-
versis, sed unicuique genere i peculiari bus Conchyliorum fami-
liis, societate, certis itidem lapidibus argillarumque speciebus se-
se addixerunt, fortuito nullatenus adscribi debeat casu: Neque
etiam pluribus successivis eventibus, in talem rerum concordia-
m nunquam conspiraturis imputari possit. Generaliorem
proinde & adæquatam, necesse erit, subfuisse causam; Quare
hoc adeo solenni & conformi ratione ita factum sit: Eo verosi-
milius a diluvio maximo arcessenda, quoniam omnia illa, a
nostris maribus longe maximam partem exulantia ostracoderma-
ta, inter se quidem analoga, a particularibus inundationibus, u-
tique nequiverunt adferri, multominus in lapides & quidem de-
terminati generis insinuari: Ad quos alioquin solvendos, & diver-
simode coagulandos, aquæ marinæ sibi relictæ, viribus longe
in pares invenientur.

Dictis majorem fidem faciunt coetera, Asteriis quidem haud
æque familiaria Conchylia, sed eodem, ac illæ, tempore ac modo,
in terram lapidesque delata, quæ quidem istarum amplexa
morem, eliminatis, vel certe in consortium rarius admissis,
quibusdam tanquam sibi alienoribus aliis, in coetus quasi co-
iverunt separatos, & facto insuper inter lapides aliquo discrimine
peculiaribus potissimum illorum sese applicavere speciebus.

Sed & qualescunque, conchylia præsertim continentis la-
pides, in numerosissimas coeteroquin species dispescendi, ge-
ralissima de causa olim simul resolutos fluxisse, & post mo-

dum partim ex fluido, haud paucos etiam in fluido statu congelatos obriguisse; Documento esse possunt, peculiares at tamen reciproce consonantes, singularum talium specierum coagulationes, hucusque non satis explicatae.

Quanquam nec deficiant multo luculentius hoc confirmantes, observationes plurimæ, mineralogicæ æque ac pyrotechnicæ, uti etiam ex his, justa consequentia derivata argumenta, tam affirmativa, quam præsertim negativa, i. e ab hoc resolutionis & coagulationis negotio, quascunque alias vel maxime ab igne, scilicet accenso tali, proœctas, excludentia causas.

De quibus omnibus, quidam, propria atque affida per lustratione, multorum in Germania locoruin, exploratum habeo, adjuvante porro, atque deficientem opportunitatem bene vole imperiente, gratioſiſſimo numine, plenius atque quando edifferere possum.

In Specimine Chorographiæ rerum petrefactarum, ut & lapidum mineraliumque has continentium, historico Comparativo, ex propriis per maximam Germaniæ partem institutis observationibus, concinnato.

Cui subjectus erit, Catalogus in novas genericas classes distributus, & plurima millia petrefactarum rerum, aliqua differentia memorabilium, complectens,

TAB.

TAB. I.

STELLAS PETREFACTAS REPRÆSENTAT.

No. I.

Tella, marina quondam, nunc fossilis & penitus lapidea, decem radiorum, radiis prædita bifidis, sursum supra verticem reductis atque complicatis. Figura hujus Stellæ e cylindrica in conoideam obtusiorem definit, atque e radiis, basi pentagonæ ad perpendiculum veluti circum quaque insistentibus, prope verticem vero in acumen inflexis, conflatur; Radii autem singuli, bifidi sunt, pluribusque articulis, sed reciproce similibus, similique ratione junctis, constant. In quinque nimirum paria, e totidem radicibus exorientia, isti radii distributi sunt; Singulæ vero eorumdem radices, singulis lateribus pentagoni stellaris, baseos vicem supplentis adhærent, iisque accurate & exakte sunt applicatæ. Illæ porro ipsæ radices, e duobus articulis sibi invicem impositis constant, quorum inferiores TAB. II. Cl. C. no. 1. separatim descripti, lateribus pentagoni incumbunt, hisce superiores autem TAB. II. Clas. C. no. 2. designati duobus planis devexit instruēti sunt, quibus singulis, singuli innituntur *radii*. Atqui istorum quidam *radiorum* septem priores *articuli*, accurate sibi mutuo impositi, simplicem seriem constituunt. Hanc postea qui sequuntur, in unoquoque radio, articuli alii, du-

duplici mox distinctoque procedunt ordine; Hac quidem ratione ut ea parte qua plana sunt latera, sibi incumbant mutuo, qua vero parte sunt angulata, alii, positis e regione aliis, interferantur, commissuras hac ratione ligatas effecturi. Atque haec series, hunc juncturæ modum, ad apicem usque constanter servant, & quo propius eo progrediuntur, eo magis moles ipsorum decrescit, articulis interim, apicem versus magis magisque prominentibus. *Substantia* hujus Stellæ perinde ac sequentium selenitica est.

2. Alia istius census Stella, asteriarum quarundam Seriem, tanquam *caudæ* primordium, adnexam habens. Radii hujus Stellæ, non quidem, prout in praecedenti factum conspicitur, omnes simul apicem attingunt, sed quidam, ab aliis supra expansis, velut depresso, aliqua ex parte absconduntur.
3. Stella duodecim radiis, bifidis, & super verticem reductis atque complicatis, instructa.

Coincidit plane quod coetera omnia cum ante memoratis; Nisi quod *basi* gaudeat *hexagona*, e sex articulis inæqualibus, compacta: Asteriae etiam caudas hujusmodi Stellarum constituentes, pentaëtinam magis concludunt figuram.

TAB. II.

OSSAMENTA PRÆDICTARUM STELLARUM EXIBENS CLASSIS A.

No. 1. **B**asis pentagona, Stellæ decem radiis præditæ, *quinque* constat articulis. Cl. B. No. 3. 4. &c. seorsim describen-

bendis; Mediāque insuper complectitur figuram aliā, *asteriis* utpote *caudae* vertebris, præbentem receptaculum. *Figura* illa media, quæ in perfectioribus exemplaribus, *modulum asteriarum* exquisite adumbrat, e *quinque* pariter concinnata est *articulis*, a prioribus longe diversis quorum effigies expressas vid. Cl: B: No. 1.

- 2 Aliud minus Pentagonum, accuratissimum modulum asteriarum, stellula insignitum, in medio fovens.
- 3 Pentagōna alia, ratione variæ & secundum incrementi successivos gradus, differentis magnitudinis, potissimum distinguenda; Moduli asteriarum in his obscurius vel plane non apparent, prout nempe inducto lapide, magis minusque obliterati fuere.

CL: B.

No. 1. Articulus, limbo crassissimo, ad marginem elato, & subtilibus crenis inciso, cinctus, quorum *quinque* numero, figuram illam pentagoni *medianam*, asteriarum caudam componentium, receptricem, constituunt.

2. Pentagonum, in quo articulus quidam, ita a reliquo corpore separatus est, ut pro libitu inde eximi, & rursus in locum suum reponi possit, figuram interiorem, & modum quo articuli inter se combinati sunt, clare obculos ponens.

3. Articulus, figura *quadrilatera atque trapezia* circumscriptus; Planum ejus, in stella, cui proprius est, extrosum prominere solitum, quodammodo *convexum* est. Intro autem verum *planum*, ad latus maximum, (quod margine

D

que-

quodam elato & desuper inciso cingitur) *centro quodam perforato*, præditum existit: Ex quo justis a se invicem intervallis, *fulci quinque*, tres quidem ad latus hypotenusem, coeteri duo vero versus reliqua latera ducuntur. Latus vero hypotenusem, *fōssiculis duabus excavatur*: *Quinque* hujusmodi articuli trapezii; *Pentagonum*, quale Clas: A. no. 1. etc. descriptum habetur, conjuncti efficiunt.

- 4 Usque ad 9 variæ magnitudinis hujus generis *articuli* ad Pentagona minora pertinentes.

CLASSIS. C,

Pentagonis modo recensitis, inseruntur, qui mihi ita appellantur *radii* eructi & complicati *numero* decem. Nempe in quinque paria, quum distributi prædicti sint *radii*. Ita semper *bini radii*, in unam conjuncti *radicem*, unoquoque *trapezoidi* pentagonorum *articulo*, tanquam substrata basi, impacti sunt. *Radix* autem illa duobus constat *articulis* quorum.

- No. 1. Primus immediate *pentagono* insistens, Segmentum est *convexo triangulare*, duobus *sectum planis*; Cujus unum planum, *equaliter* & modo ad *horizontem* parallelo secutum, ad marginem subtilissime *striatum* est: planum vero alterum *oblique sectum*, *processibus* quibusdam atque *sinibus passris*, *instructum*.
- 2 Radix talis *radiorum* *integra*, duobus constans *articulis* quorum.
3. Superior, *primo* jam memorato incumbit, & est *segmentum*, in ambitu *convexum*, *tribus* quasi *planis* *sectum* Cujus *pla-*

planum aliquantum concavum, ad marginem *striis* subtilissimis insignitur; Atque illud ipsum est, quo, *primo*, tanquam *inferiori* adplicantur. Reliqua vero duo *plana* ad angulum *obtusum* adinvicem inclinantur; Quæ quidem peculiares *striges eminentiasque*, sive *sinus passivos & apophyses* habent, atque ad excipiendos *binos* isthinc emittendos *radios* bifidos, destinata sunt.

Radiorum ergo exordia, *articulis* prædictis, & quidem *duobus* eorundem *planis* inclinatis, utrinque adnata, membra sunt, ex *septem* fere similibus *articulis*, accurate si- bi invicem impositis conflata. Quorum.

4 Primus coeteris *crassior*, figura gaudet *anomala*, ad triangularem convexam quadantenus accidente, reliquam ejus conformatiōnem in figura vide expressam.

5 Talis *articulus* alium impositum gerens.

Coeteri qui *bunc* insequuntur, & cum illo juncti, simul *exordium singuli radii* conficiunt, *articuli*, inter se ferme similes sunt atque prope *introversum* marginem omnes *foramine* quodam pertusi. Qualia foramina, vel eorum loco, rariores *sinuosæ cavitates*, in coeteris omnibus hujus *stellæ articulis*, apparere solent, & *nervorum*, per illa quondam transeuntium, *receptacula* fuisse videntur. Ad *articulos* supra indicatos, *radiorum exordia* constituentes pertinent designati sequentibus numeris.

6. 7. Qui ad marginem subtilissimis *crenis* incisi, unum quidem *planum* inscripto *triangulo obtusangulo* notatum, alterum vero omnino glabrum & perfecte complanatum habent.

bent. Reliqui hujus generis cum ipsis optime convenient, nisi quod aliquantum sint tenuiores.

Post tales *septem* igitur priores articulos, in *unam* simplicem conexos *seriem*, atque singulorum radiorum membra primariae exordia componentes, *radii singuli* bifariam partiti, *duplicem* jam nanciscuntur *ordinem* articulorum. Quorum sub numeris 8. 9. 10. 11. 12. diversa sistuntur specimina.

8. Articulus trigonus, primus ex illis, qui reciproce inter se simillimi, inque *duplicem* pari numero dispositi *ordinem*, *tinguli*, *radios* bifidos constituunt.
9. Talibus succedentes, trapezia figura gaudent, & illam, qua unus ex ipsis in tabula expressus cernitur, referunt figuram.
10. Articulorum præcedentibus impositorum, exemplar, *ellipticæ* in ambitu quasi figuræ est, & illam quam Tabula monstrat, faciem gerit.
11. Teretior aliis articulus, modo descripto subnexus. Figura ejus, e Tabula perspicienda.
12. Minor isto atque *acuminatior* ex illorum *articulorum* numero est, qui extremis radiorum *apicibus* inseruntur.

CLASSI. D. RECENS ENTUR.

Asteriæ *cundas* prædictarum *Stellarum* constituentes. Peculiarare autem talium *asteriarum* genus est, & ab omnibus reliquis multum discrepat. Quæ ad illud pertinent Asteriæ, in hoc co n-

conveniunt quod omnes ad marginem *crenatae* & promiscue *stellulis* insignitae sint, variis coeteroquin a seinvicem discernendæ differentiis,

- No. 1. Asteria orbiculatis, crassiusculis & altioribus *limbis*, areas utrasque planas cingentibus, ad margines qua illas spectant *crenatis*, munita. *Asterisco* insuper notata *minori*.
2. Asteria *limbo* tenuori & *depressiori* obsepta, quoad coetera ra priori similis.
3. Asteria *limbo* sive *tæniola* adhuc multo *tenuiori*, & paululum eminente, circumdata, in centro hujus obscurior quædam stella quasi per nebulam apparet.
4. Asteria, *limbo minimo*, vix prominente, & *umbratili stellæ majori* dotata.
5. Similis fere sed *minori* & vix conspicua *stella*, prædita.
6. Alia asteria, *limbo minimo* cincta, stella vero valde pariter *existanti & magna*, cum primis notabilis.
7. Asteria tenuissima, *subtili* admodum *limbo* cincta, *stella* vero *spectabiliore* insignis.
8. Compressum veluti hujus census exemplar.

Has autem *limbo* præditas *asterias*, minime coeteris idcirco præposui, quod *locum* illum in ordine quo *Stellis* conjunguntur, occupent *primum*: Sed ut modum, quo coeteris connectuntur, aliquanto distinctius explicarem. *Cavitatibus* enim ipsarum, quas *limbi* præsertim altiores efficiunt, interseruntur.

9 & 10. Asteriæ, *charta scriptoria* vix duplo *crassiores*, cre-
nis *subtilissimis* incisæ, atque insuper *Stellulis*, una quidem
minori, altera majori, notatæ.

11 & 12. Asteriæ quo *limbis* suis *altioribus*, insertas com-
pleteuntur, ejusmodi *tenuissimas* alias, minore aut majori
stella insignitas asterias.

13, 14, 15, Asteriæ, prioribus *tenuissimis*, *duplo* & magis
etiam *crassiores*, itidem *subtiliter crenatae* & *stellulis exor-*
natae.

16. Specimen, in quo, asteriæ cuidam *tenui*, & *limbum* ha-
benti *minorem*, *impactæ conspiciuntur*, *tenues* aliæ mo-
do memoratæ *asteriæ*.

Limbos habentibus *asteriis*, sæpiuscule intruduntur, *Asteria*
aliæ *lentiformes*, quales sunt.

17. *Asteria lentium* ad imitationem quodammodo *convexa*,
planis, quibus *stellulae* utrinque *inscriptæ* sunt, gaudet se-
quentibus *majoribus* ad marginem *crenatis*.

18. *Asteria lentiformis* alia, valde exiguis *areis*, quæ *circu-*
lis minimis atque *crenatis*, utrinque *circumscriptæ* sunt,
prædita.

19. Alia hujus census, in hoc potissimum a priori differens,
quod *areae* ejus supra *margines elevatae*, paululum *promi-*
neant.

20. *Lentiformis* alia, cujus *areae* parumper *extantes* & *cre-*
natae, *Stellulas* ostendunt spectabiliores.

Præcedentibus quibusvis *asteriis*, extra ordinem licet infrequen-
tius

tius, interseruntur hinc inde, *Asteriæ ambitu protuberanti tumidæ.* v. g.

21. *Asteria magis deppressa*, *ambitu protuberantiori, areis strictioribus* notabilis.
22. *Tumidiusculæ aliæ sed altiores, areas perinde ac præcedens habent crenatas, Stellæ vero quæ in aliis liquido apparent, in his maximam partem obliteratae sunt.*
- 23 *Talis, stella integriori prædicta,*
- 24 *Asteria dolioli ferme figura, in centro conspicuam admundum stellam foyens.*

CLASSIS. E.

N. I **S**TELLÆ supra descriptæ exemplar lapidi calcario impactum; *Compressum* quodammodo est, & portione aliqua *caudæ*, a parte postica *pentagono* illius adnatæ, & ex habentibus *limbos*, hisque interpositis aliis *tenuissimis asteriis* conflatæ, adhuc instructum appetet. Reliqua *cauda*, quæ lapidi immersa delitescebat, cum fragmentum illud, cui adhæret, faxo decuteretur, *abrupta* fuit.

- 2 Series asteriarum, *tenuibus* admodum *asteriis*, *limbos* habentibus, & *aliis*, his immixtis, adhuc *tenuioribus*, constans.
- 3 Alia ex *equalibus* altioribus & tenuioribus *limbos* que habentibus asteriis, tenuissimisque aliis, alternatim positis, compacta series, ad caudas Stellarum perinde ac anterior pertinens.

Ex

- 4 Ex *inequalibus* magis, *majoribus* nempe *minoribusque* hu-jus censu*s asteriis*, conflata series.
- 5 Siimile fere exemplar.
- 6 Ex *asteriis lentiformibus* partim constans series.
- 7 Series supra memoratarum asteriarum, admodum *teres* & aliquantum *incurvata*.
- 8 Alia recta, ex variis *minimis limbos* habentibus, & hisce al-terno ordine intersertis *tenuioribus aliis* composita.
- 9 Series alia, *unicam imprimis asteriam*, enormiter protube-rantem adjunctam habens.

CLASIS F.

AD stellas duodecim præditas radiis, & istarum *caudas*, su-pra jam porissimum retuli, *singulares* quasdam *asterias*, *pentactinobolas* ob figuras tales inscriptas mihi appellatas. Quarum igitur aliquæ hac classe in conspectum jam profe-rentur.

- No. 1. Asteria orbicularis circumdata limbo, crassiore & al-tiore, qui præter *stellulam* medium, *aliam quoque ad mar-ginem* comparentem, & ex crenis conflatam *figuram pen-tactinobolam*, concludit.
2. Minus alto limbo cincta, quoad cætera cum priori coin-cidens.
3. 4. 5 Nonnullæ hujus generis *asteriae*, eo, quod aliæ aliis *te-nuiores* sint, & *limbos* habeant magis minusque *subtiles*, a se invicem distinguendæ.

- 6, Pentactinobola tenuissima asteria, quæ limbos habentibus inseritur.
- 7, 8. Tales magis *pentagonæ*, stellulis, perinde ac anteposita, illustres.
- 9, 10 pentactinobolæ asteriæ aliæ, lenticularem obtinentes figuram.
11. Hujus census alia in ventrem projectiorem extuberans.
12. Series talium pentactinobolarum, ex *limbis habentibus*, & hisce insertis aliis *tenuissimis*, conflata.

TAB. III. COMPLECTITUR.

Fragmenta supra descriptæ Stellæ, constitutionem ejus internam quodammodo declarantia.

- No. 1. Inferior pars Stellæ, ita permedium fractæ, ut cavitas ejus interna, fluore hic inde obsita cristallino, in conspectum veniat.
- 2, 3, 4. Varia ossamenta hujus modi *Stellæ*, diversum eorumdem combinationis modum ostendentia.
5. Stellæ talis *media pars*, cuius vacuam olim *cavitatem*, infarctus jam occupat calcarius *lapis*.
6. Suprema *Stellæ* pars, in qua *radiorum fragmenta*, a *reliquo*, qui *cavitatem* ejus jam opplet *lapide*, perinde ac in *præcedenti*, haud difficulter, dignosci possunt.

E

7. Ra-

7. Radius, *Stellarum* antea memoratarum, *separatus*, cum adnatis ab utroque latere exiguorum articulorum seriebus. Quæ videlicet, illa ipsa videntur esse *membra*, a RUMPHIO Babren, vocabulo belgico, nuncupata, quibus nempe animantia talia marina, *pedum brachiorumque* uti solent loco. Hæc ipsæ vero *appendiculares* articulorum Series, in illo demum loco, quo, radius Stellæ bifarium fissus *duplicem* postea articulorum *ordinem* emittit, primum compare incipiunt; Ubi ad *radii* divisi utramque partem, nova illa articulata *membra* propullulant.

Quum proinde *bifidos* ejusmodi stellares *radios*, non in *extima* solum, sed *intima* etiam superficie, a se invicem plane diremptos, atque præterea quemlibet ex illis, *propriis* suis adnatis *articulatis* pedibus instructum esse consiperem; In causa hæc mihi fuerunt, quare separatos illos *radios*, protibus *singularibus* agnoscerem, atque cum numero *decem* essent, *Stellam* cui adhærent, hinc *decem radiorum* appellarem.

8. Suprema pars *Stellæ*, *radios* aculeis *hispidos*, obtinentis.

9. Pentagoni *externa & interna* facies, ubi *externa* supra jam descripta, *interioris* potissimum gratia, adposita est. Unaquæque igitur *Stellarum* pentagona *basis*, intus *superficiem* habet *concavam*, ob dupl. *figuram pentactinobolam*, consideratione dignissimam. *Exterior* scilicet hujusmodi figura, aliam *similem* intus exaratum continet, quæ ex *quinque* conflatur acuminatis *fusculis*, quarum extreimi *apices*, *foraminibus* illis, ex pentagono in singulos *radios* recta via penetrantibus, accurate inseruntur. Quoniam autem *foramina* illa *radios* permeantia, jure meritoque pro *nervorum* *canalibus*

re-

reputanda veniunt. Simili porro veritatis specie, ex cava-
tam illam *figuram pentactinobolam*, in quam *canales* prædi-
dicti expanduntur, *receptaculum* judicare licebit, *certæ ligamen-*
torum compagis, *contextæ e nervis*, undique e cunctis
membris, huc, in pentagoni *medium*, quasi totius stellæ *cen-*
trum, confluentibus, atque inibi *integrum* nerveum *systema*,
vitæ scilicet officinam præcipuam, olim constituentibus.

10. Pentagonum aliud, cuius interior *facies* lapide non satis
purgata a priori in hoc differt, quod stellula, qua illud in-
signitur, careat; *Exterior* vero propter *articulos*, quibus
constat *trapezios* protuberantiores aliquantum, rotundius
apparet.

N. a. b. Articuli *trapezii* valde irregulares, ad *duodecim*
radiorum *Stellas* fortassis pertinentes.

TAB. III.

CLASSIS. A.

QUAM igitur cum nomine legitimo, receperunt antiquam lu-
cem, supra descripta *Sidera marina*, iam in alias petrefactas
res, non sine foenore refundunt; Ante omnia, obscuriores
sic dictorum *Caryophyllitarum* origines magnopere illustran-
tes. Hos namque *Caryophyllitas* nihil aliud esse, quam *Corpo-*
pora stellaria, *radiis* tamen & *caudis* spoliata; Id quidem
ex accuriori eorundem contemplatione, atque cum affini-
bus, sub antecedentibus numeris 9. & 10. delineatis *pen-*
tagonis facta collatione, ita liquido constare potest, ut pro-
lixa minime egeat demonstratione. Hoc scilicet sufficienter
arguunt tam communis illorum *selenitica substantia*, quam

conformes utrobique *figuræ*. *Caryophyllitarum* etenim internæ facies, superficiebus pentagonorum introvergentibus plurimum respondent. Perinde enim ac illa excavati sunt *Caryophyllitæ*, & animalculo recipiendo adaptati; *Figuram* etiam pentagonorum *pentaëtinobolam* evidenter referunt, atque cum primis dispositos in *peripheria radiorum stellarium* ostendunt loculos: Sicuti etiam a parte postica adnata habent *caudarum* primordia, quibus haud raro adnexæ quædam cohærent *asteriæ*.

Corpora igitur stellaria, in asterias cylindricas subtilissime crenatas desinentia, (quo, novorum quidem terminorum complexu, hactenus dictos *Caryophyllitas*, nunc designare, parum ambigo) hac ferme constructa sunt figura. *Quinque* nimirum *rhombi*, apicibus angulatis, *basi* pentagona, ad angulos *obliquos* iminerſi, ipsam *baseos* stellarem *pentaëtinobolam*, inque devexo erectam constituunt interiorem *figuram*, & ita quidem cavitatem *coniformem*, in medio relinquunt, in ambitu vero exteriori, *quina* sed bipartita efformant *loculamenta*, *decem*, qui isthinc forte emergunt, *radiis* destinata. *Asteriæ* autem subtilissime crenatae, in quas ista *Corpora stellaria*, tanquam in *caudarum radices*, desinunt, non ut alias fieri assuevit, *commisura* quadam illis junguntur, sed *ipsa* com his coalitæ sunt *substantia*. *Corpora* denique *stellaria* ista, plurimam partem, ex *quinque* velut *partibus* secundum longitudinem sibi appositis constare videntur, Indicio sunt *quinque* illæ *lineæ*, quæ a vertice, per cylindricam superficiem, justo a se invicem ductæ intervallo, ad basin, cuius areæ, figura

asteriæ crenatae, inscripta est, pertingunt. *Substantia* illarum, uti jam monitum, perinde ac coeterarum stellarum, *selenitica* est.

- No. 1. Corpora stellaria supra descripta, quorum *bases* pentagonalæ, *pedunculos* teretiores *asteriæformes* a parte postica *adnatos* habent.
2. Aliud tale, insignitum *quinis* istis velut incisis *lineis*, quas, *quinque* illarum *partium*, e quibus corpora ejusmodi stellaria, quandoque conflari, supra afferebam, *commissuras* existimo.
3. Exemplar, instructum *pedunculo crassiori*, ex *ipsa* sensim attenuata *basi*, orto,
4. Corpus stellare pentaætinobolon, cui, *figura pentaætinobola minima*, *pedunculus* vero huic immediate contiguus, *crassior*, *asteriæformis*, obtigit: Quæ huic crassori pedunculo, tanquam caudæ exordio, connectuntur asteriæ, statim longe graciliores evadunt: vid seq: Cl: D: N: 5.
5. Corpus stellare pentaætinobolon, *a base* sua *avulsum*, ac *foramine* per medium corpus transeunte, *pervium*.
6. Simile corpus, radiis *obtusioribus*, & quasi *præcisis*, ab aliis dignoscendum.
7. Aliud, in quo *pedunculus* aliquantum *incurvatus*, atque laceræ hinc inde obiectus cuticula, conspicitur,
8. Minimum tale exemplar; *Basis* figuram ejus pentaætinobolam fulciens, in aliis quidem pentagona magis, in hoc vero quasi *plicata* appetet.

9. Corpus stellare pentactinobolon, cujus *pedunculo*, caudæ scilicet exordio, *asteria minor* connexa est.
10. &: 11. Similia fere specimina, quibus *due* adhærent *asteriae*: Apud virum doctum harum rerum æstimatorem, talia corpora stellaria antehac conspexi, quibus tres vel quatuor asteriæ adfixæ erant.
12. Corpus stellare, cujus basis *pentactinobola*, in *oblongiorem* compressa cernitur *figuram*.

CLASSIS. B.

- No. 1. **C**Orpus stellare *hexactinobolon*, *base* gaudet, *rotundius* decircinata, *ipsis radiis* contigua, atque *in asteriam cylindricam* abeunte.
3. Corpus stellare *tetragonum*, & *tetractinobolon*, *basi* hujus, *pedunculus* teretior *asteriae formis*, subiectus est.

CLASSIS. C.

QUæ sub hac classe continentur, præcedentibus quoad materiem, & aliquatenus etiam figuram, valde similia, ac proinde ad unam eandemque referenda classem, *Corpora stellaria convexa radiis & cauda spoliata*, ex *quinque segmentis* prout lineæ commissurarum indices fidem faciunt, componuntur. *Superficies* illorum quandoque *convexitatem* *figuram* pentactinobolam vel *minorem* & *obscuriusculam*, vel *majorem* & *conspicuam* magis, circa *centrum* foveat prominentem. In ambitu vero exteriore, *loculorum* inserendis *radiis* idoneorum, exhibit vestigia. In *parte* porro *postica*,

quentissime quidem *excavata* est superficies, & obscuro *asteriarum* modulo instructa; Aliquando tamen *asterias*, tanquam caudarum hinc emissarum, vertebras priores, *innatas* complectitur.

- No. 1. Corpus tale stellare convexum, *figura* pentaëtinobola præditum est *subtiliori*, quæ *stellulam*, perinde uti sub no. 9. extans pentagonum, in *centro* positam concludit. Habiuit hujus generis *Corpus stellare*, quod figura quadantenus pentagona, e quinque articulis coeterorum more conflata, ad *allegatum pentagonum* propius accedebat.
2. Aliud simile magis planum, altius & teretius tamen.
3. Figura pentaëtinobola insigniori exornatum *corpus stellare*, coetera etiam magnitudine longe superans.
4. Hujus census aliud, sic dictorum *caryophyllitarum*, quibuscum quoad reliqua alioquin satis convénit, adinstar, *pedunculum* adnatum habet, cuius tamen *area excavata*, atque *asteriis* intus recipiendis, adaptata est.
5. Exemplaria corporum hujusmodi stellarium, quorum præmemoratae *cavitates*, infarctis *asteriis* caudarum scilicet constituentibus exordia, complementur

CLASSIS. D.

- No. 1. **A**steriæ *crenis* subtilissimis in *circello*s dispositis, notatae, ad caudas stellarium Clas: A. recensitorum corporum, pertinent.
2. Junctarum talium asteriarum series.

3. Asteriæ areas noctæ subtiliter striatas, punctisque minutulis, in superficiebus cylindricis undique respersæ. *Corporibus stellaribus Clas: C.* delineatis adhaerere solent.
4. Coniunctæ aliquot.
5. Asteriæ valde oblongæ & simul summe tenues, areæ istarum circellis subtilissime crenatis insigniuntur, asteriæ istæ forsan *Corporum stellarium Clas: H.* designatorum, extremis caudarum articulis accensendæ erunt.
6. Protuberantes asteriæ variæ quæ, partim ad Clas: A. & B partim vero Classem C; pertinere videntur.

TABULÆ IV. ET. V. USQUE AD CLASSEM M. COMPLECTENTES.

*Asterias pentaphyllas, nonnunquam alabastris,
semper vero intersertis crenis circumdatas.*

A Steriarum in Tab: IV & partim V: usque ad Classem M. delineatarum, aliquas, ad *stellas* certæ speciei *caudatas* pertinere opinor; Ita præsertim, ad hoc statuendum excitatus, observatione; Quod fragmentum *baseos stellaris*, cui *mediae*, ejusmodi *asteris* congruens modulus insertus erat, una cum *radiorum* quibusdam procul dubio *articulis*, in eodem quo *asteriæ* tales colligebantur loco, deprehenderim. Effigies istorum quos hic indigitò lapidum vid, in Tab. V. sub Clas. M. Sed quænam ex tot speciebus, stel-

stellis caudatis assignandæ sint asteriæ , ulterioris adhuc in-daginis res erit. Namque ut quod verum est fatear , vidi ante hac lapidem , in quo adfixæ , complures *asteriarum* hujus generis series , situm accurate parallelum inter se ob-servantes, extendebatur, ad *radios* infra enumerandarum *stellarum polyactinobolarum*, ni egregie fallor , referendæ. Si tamen conjecturæ, & analogiæ illæ, quæ inter *harum quas-dam*, & supra recensitatum *stellarum caudas*, constituentes *asterias*, apparet, tantum lubeat tribuere ; *Ca-væ* quædam, & quæ illis existantioribus imprimuntur areis, *aliæ asteriæ*, cum *intersertis* tenuioribus adhuc *aliis talibus*, atque *ex his conflatæ*, quæ Tab. IV. Cl. C existant *aste-riarum series*, convenientius forsitan, familiis *stellarum cau-datarum* accensebuntur. Quicquid horum sit, originem prædictarum *asteriarum* omnium, a *Stellis marinis* deri-vandam esse , tam *substantia* earundem *selenitica*, quam *figuræ* aliis *steriis* iuto modo *conformes*, satis evincunt. Quumque plurimi nunc passim eruditivi viri, petrefactarum rerum investigatione, impensis delectari assuescant. Con-fidentiore jam ominari licebit spe ; Et *Stellas* illas, quo sum asteriæ allegatae pertinent , tot curiosorum hominum soler-tem perspicacitatem, diutius haud frustraturas, sed cum aliis multis adhuc absconditis rebus, latebris suis tandem aliquando extrahendas, in optatam lucem & publicam per-venturas fore celebritatem.

CLASSIS A.

No. 1. **A** Steria orbicularis pentaphylla , *phyllis rectis*, atque *justo a se invicem inter vallo*, in *area orbiculari pla-na*

na dispositis constans : Phylla ejus striis transversis exarata sunt. Spacia vero quæ folia a se invicem divergentia, prope marginem relinquunt, interpolatis crenarum congeriebus, occupantur.

2. Alia *alabastris* cincta, & *stellulis* insuper in una area *simplici*, in altera *duplici*, & pentaphyllo utrinque inclusis, illustrior.
3. Alia cum præcedente ferme coincidens, nisi quod una *stellula*, centrum occupans, *extra* pentaphyllum promineat, in schemate non adeo distincte expressa.
4. Asteria talis phyllis angustioribus prædita.
5. Asteria hujus generis, cœteris tenuior.
6. Tenuissima alia.
7. Asteria pentaphyllis *exstantioribus*, atquæ *ex ipsa* area *orbiculari*, in modum *cælaturæ* prominentis, quæ Gallis *bas relief* dicitur, quasi excisis, commendabilis.
8. Alia hujus census, *stellula* tamen pentactina, *extra centrum* & *pentaphyllum* prominente, prædita.
9. Asteria, *area* una *orbiculari* perfecte quidem *plana*, altera tamen eaque opposita, *concava* gaudens.
10. Asteria, cujus *utræque* *orbiculares areæ*, *excavata* aliquantum sunt.
11. Alia magis concava.
12. Profundissime excavata alia.

13. 14. Asteriæ pentaphyllæ, ambitu protuberantiori, præ aliis cognoscendæ.

14. Talis cuius una area plana, altera vero excavata est.

CLASSIS. B.

1. N. **S**eries *asteriarum orbicularium pentaphyllarum &c*, sibi invicem fere *æqualium*, *cylindrica*, commissurarum *circellis* magis proprie talibus, & *leviter* saltem hinc inde *detortis*, *numero XII.* notata, atque proinde e totidem numero *asteriis confiata*.
 2. Alia ex articulis *inæqualibus*, crassioribus atque tenuioribus constans, qui promiscue connexi, *flexuosos* magis commissurarum efficiunt *circellos*.
Aliud hujus census per errorem intra series f & h. positum exemplar, flexuosis quidem, sed tamem *subtilissime* veluti *crenatis* præditum commissuris.
 3. Series composita ex asteriis inæqualibus crassioribus tenuioribusque *alterno* & certo dispositis *ordine*.
 4. Quæ sub hoc numero & quidem litteris a b. c. d. e. f. g. h. i. seorsim designatæ, comparent; ex *asteriis* crassioribus, tenuioribus & tenuissimis, *eo ordine* compositæ sunt, ut inter duas *crassiores*, aliæ duæ tenuissimæ, unam tenuorem medium, complectantur.
- No. 4. a. Series asteriarum, ex *asteriis* crassioribus, tenuioribus & tenuissimis, *eo ordine* composita, ut inter duas *crassiores*, aliæ duæ tenuissimæ, unam tenuorem medium, complectantur,

tur, tenuissimæ illæ, respectu ad alias sui ordinis habitu, sat crassæ adhuc in hoc specimine apparent.

- b. *Alia cum antecedente ferme conveniens, nisi quod in præsenti exemplare, tenuissimæ illæ aliquanto minorem obtineant crassitatem.*
- c. *Similis alia series, ubi tenuissimæ illæ, maxime tenues existunt.*
- d. *Alia series, a præcedenti no. nulla alia re nisi crenarum, in commissuris existentium, vestigiis, distincta.*
- e. *Crenata alia series, tenuissimæ illæ, quæ in præcedente modicam præferunt crassitatem, in hac mole magis diminuntur.*
- f. *Alia similiter sed subtilissime crenatæ, ubi tenuissimæ, ob summam tenuitatem vix cernendæ, omnium tenuerrimæ apparent.*
- g. *Series, cuius asteriæ, commissuris valde crenatis junguntur. Superficies vero cylindrica, inductis secundum perpendiculum strigibus quinque distinguitur.*
- h. *Series cuius suprema asteria, in centro quidem, sed extra pentaphyllum prominentem fovet stellulam.*
- i. *Alia cuius pentaphyllo stellula inscripta est.*
- 5. *Supra no. 4. descriptæ haud absimilis, nisi quod ex asteriis protuberantioribus, quas tenuissimæ aliæ ambiunt, composita sit.*
- 6. *Series asteriarum, constantes crassis, minus crassis, tenuibus*

bus & tenuissimis asteriis, *tali combinatis ordine*, ut inter duas crassas, due aliæ tenues, unam minus crassam complectantur, *tenuissimæ vero ubique singulis interjiciantur articulationibus*. *Tenuissimæ autem illæ cum crassitie varient*, hoc ipso multiplicant species, in Tabula e tribus istis, sed inverso ordine, dispositis figuris, haud difficulter cognoscendas.

7. Similis præcedenti, protuberantioribus tamen exstructa asteriis.
8. Series asteriarum, e crassis, minus crassis & tenuibus, peculiari rursus ordine ita compacta, ut inter duas crassas, tres aliæ tenues, duabus minus crassis interponantur.

CLASSIS. C.

- No. 1. Series asteriarum pentagonalium, crassioribus & tenuioribus alterno ordine se invicem excipientibus constans asteriis.
2. Ex pentagonalii ad orbicularem vergentibus figuram asteriis, crassis, minus crassis, tenuibus & tenuissimis, eodem ordine, quem sub Cl. B. no. 6. indicavi, se sequentibus, constans series.
3. & 4. Series aliæ, ex protuberantibus variæ crassitiei asteriis, coalitæ quarum coonexionis modus, cum illo solemniori, qui Clas. B. no. 4. descriptus est, fere coincidit, nisi quod hæ extra ordinem, valde protuberantem asteriam inclusam contineant.

CL: D.

- No. 1. **A** Steriæ pentaphyllæ, figura gaudent pentagonali, in *quinque obtusos angulos emissa.*
- 2, 3. Aliæ tales, angulis quidem obtusioribus, sed *sinubus profundius exsectis*, donatæ.
4. Series, e talibus crassioribus & tenuissimis alterratim se excipientibus conflata.
5. Alia hujuscemodi asteriarum series, eadem ratione conuentarum, ac sub classe B. no. 4. enumeratae.
6. Alia similem articulorum ordinem servans, qualis, in speciminiibus sub Classe B. no. 6. designatis, viget.

CLASSIS E.

- No. 1. **A** Steriæ pentaphylloideæ & pentaëtinobolæ, in *quinque peracutas acies, terminatae.*
2. Series earundem, ex tenuioribus & tenuissimis *alternatim sibimet impositis, concreta.*

CLASSIS F.

- No. 1. **A** Steriæ pentaphyllæ, *limbo dissecto*, & ad marginem *qua aream spectat, subtilissime crenato cinctæ.*
4. Talis, *asterisco* quodam in centro conspicuo, notata.

CL. G.

CL. G.

ASteriæ pentaphyllæ, *radiis foliaceis aliquantis per inflexis, amplioribus aliis, aliis angustioribus; præ coeteris dignoscendæ.*

TAB. V.
CLASSIS. H.

No. 1. **A**Steria pentaphylla, crenarum congeriebus interpolata, pentaphyllum in *plano quodammodo tetragonali* ita descriptum gerens, ut *radii foliacei inæquales, a se invicem divergentes, duo mediam partem areæ, & reliqui tres minores proprius ad se invicem coarctati, alteram mediam occupent, modo descriptum exemplar phyllis amplioribus gaudet.*

2. Aliud ejusdem generis exemplar *phyllis tenuioribus praeditum.*
3. Aliud ex una parte *phyllis elevationibus, ex altera vero in aream excavatam demersis insignitum.*
4. Alia exemplaria, *areis utrinque excavatis praedita.*
5. a. b. c. d. Series asteriarum, crassarum scilicet, *tenuum & tenuissimarum, divergentibus phyllis praeditarum, eodem artificio, quod supra Cl. B. no. 4. detectum fuit, & hæ asteriæ sibi met adaptatae spectantur.*

6. Aste-

6. Asteriarum divergentium, crassarum, minus crassarum, tenuium & tenuissimarum Series; illo ipso, qui supra Classe B. no. 4. expositus est, ordine, compactæ.

CLASSIS I.

- No. 1. **A** Nomalarum undecim asteriarum Series, notatu & admiratione dignissima; asteriæ etenim in pulcherrima illa serie, *circularibus*, prout alias fieri consuevit, neutriquam junguntur commissuris: Sed locum harum commissurarum, *helix* supplet, *circumflexis* totidem *ambagibus* tortuosus, quot commissurarum asterias neententium, alioquin numerari debuerant, *circelli*.
2. Series asteriarum anomalarum, atque a perfecta *orbiculari* figura hinc inde deficientium, *segmentis* quibusdam *interpositis* resarcita.
3. Alia *duos* tantum in medio, quibus signum NB. adpositum est, continens *asterias*, peculiari modo connexas.

CLASSIS. K.

- No. 1. **S**pecimen asteriarum rariorum, quæ et si succis coloribusque metallicis, vario modo imbutæ sint, *integræ* tamen suam *figuram* constanter retinent.
2. Alia asteriarum series in *ferri* mineram penitus *conversa*, & ab hac, cum *fluida* quondam ebulliret, aliquatenus *expansa*, multoque deformior redditæ.
3. Asteria, quæ, per successivum accrementum, alias aliis impositas lamellas, liquido ob oculos ponit.

4. Aste-

4. Asteria concava, cui versus marginem, *tenuissima* minima alia, vi quasi *appressa*, inhæret.
5. Asteria cote depolita, & ad splendorem usque lævigata, in ipsis internæ substantiæ meditulliis hærentem, & hanc quæ late patet permeantem, pentaphylloideam crenis etc. cinctam figuram, hoc modo penitus reclusam, exhibens.
6. Asteriæ pentaphyllæ, crenis & alabastris cinctæ, ad marginem *modulos* quosdam, pro inferendis appendiculis, excavatos habentes.

CLASSIS. L.

- No. 1. **A** Steria *tetraphylla*, ac *tetragonoidea* eadem lineamenta coeteroquin obtinens, quæ superius sub Clas. A, in speciminiibus ibi relatis, notata sunt.
2. Series harum asteriarum, e *crassioribus* *tenuioribusque*, commissuram valde crenatarum adminiculo conflata.
 3. Specimen aliud, cuius asteriæ *eodem*, qui supra Cl. B. no. 4. observatus fuit, *ordine*, locatæ deprehenduntur.

CLASSIS. M.

- No. 1. **S**Tellæ marinæ, asteriarum pentaphyllarum productricis, pars *postica*, mutilata hinc inde, *modulum* tamen atque radicem, istarum *asteriarum* inde avulsarum, atque *caudam* ejus olim constituentium, exacte ostendens.

TAB. V.

G

TAB. V.

CLASSIS. A.

TRACTAT.

DE *Asteris pentagonis etc. pentaphyllis, sed crenarum alabastrorumque ornamentiis destitutis.*

Admissis jam in Stellarum marinorum familias, tot supra recensitis *Asteriarum* speciebus, quæ nunc sequuntur *Asteriae pentaphylle crenarum & alabastrorum ornamentiis destitutæ*, minime omnium inde excludi queunt. Quandoquidem illa ipsa, quibus priores nitebantur rerum actionumque suffragia, & hisce vel maxime faveant *Asteriis*. Licet namque *Corpora illa Stellaria*, quibus *Asteriae* istæ appensæ olim fuerunt, adhuc delitescant. Adiunt tamen moduli illorum accuratisimi, *modulos* similiter harum *Asteriarum* complectentes, atque hac ratione originem illarum a *stellis* derivandam, satis declarantes. vid: Tab. VI. numero 1, 2, 3, 4, 5, Adstipulantur hisce, quæ ad *Corpora illa Stellaria* ut & eorundem *radios* pertinent *Articuli* selenitici varii Tabula hac V. Classe A. exhibiti, atque iisdem ubi *asteriae* prædictæ in locis reperiundi. Quemadmodum insuper *Asteriae*, haudquaquam rejiciendum fibimet ipsis perhibent testimonium; Tam *substantia* videlicet *selenitica*, quam *figura* aliis *asteriis* *conformi*, & *analogo* denique plurium inter se connectendi modo, tales sese quales sunt, scilicet *articulos Stellarum* aperte profitentes.

CL.

CLASSIS. A.

5. **A**rticulus, ex illorum numero quorum *quinq̄ue*, *Corpo-
ra illa Stellaria* pentagona, quorum moduli Tab.
VI. apparent, asterisque mox enumerandis adaptata sunt)
constituunt. *Figura* huic articulo est *convexo trigona*, sub-
stantia vero selenitica.
6. Alius talis priori parum absimilis articulus.
9. Articuli alii, ut videntur *radiorum*, ad antecedentia *Corpo-
ra Stellaria*, pertinentium; Substantiae etiam seleniticae
sunt, atque iisdem in locis quibus anteriores inventi,

CLASSIS. B.

- No. 1. **A**steriae perfecte pentagonae pentaphylloideæ quidem,
sed *crenarum* alabastrorumque ornamenti, qui-
bus præcedentes gaudebant, omnino *destitutæ*, *Phylla re-
cta* quæ utrarumque earundem plana pentagona tota fer-
me occupant, e *lineolis transversis* conflantur.
2. Asteriae, quæ a figura pentagona desciscentes, in *promi-
nentes* aliquantum & obtusos terminantur *angulos*.
 3. Asteriae, quæ *angulis* projectioribus & valde *acutis*, *sinu-
busque vicissim profundioribus*, figuræ pentaæ nobolas
accuratius exprimunt.
 4. Asteria talis, cuius in ambitu apparentes *sinus, parietibus
transversis*, in *loculos* quasi distinguuntur.
 5. Alia in ambitu, *cingulo* punctato quasi, circumdata,

6. Specimina alia, quorum *figuræ* pentaphylloideæ, in modum *cælatura* prominentis, quæ Gallis, *bas relief* dicitur, quasi exsculptæ sunt.
7. Alia cuius pentaphyllum, acsi *umbratili pictura* delineatum, & *vernice obductum* foret, per *cuticulam* quandam pellucidam *transparet*.

CLASSIS. C.

- No. 1. Series asteriarum perfecte pentagonarum sibi invicem æqualium, *commissuræ* earundem *lineis* quibusdam *simplicibus* adumbrantur, nec ullam aliam ob rem notabilis sunt.
2. Series asteriarum in *angulos obtusos* protensarum, quarum *commissuræ* cum præcedentibus exacte convenient.
 3. Series pentaëtinobolis constans asteriis, eodem connectendi modo ac antememoratae, junctis.
 4. Series asteriarum pentagonarum, quæ ambientibus *cingulis* donatur vid. Class. A, no. 5.
 5. Quamplurimarum asteriarum magis pentaëtinobolarum, series, in quarum tantummodo *sinibus*, prædictorum punctatorum *cingulorum*, apparent *vestigia*.
 6. Series asteriarum, in *sinibus* quidem, *vestigia* modo dictorum *cingulorum*, in extantibus autem *angulistriæ* acuminatas obtainentium, *crenatisque* commissuris coherentium.
 7. Series asteriarum pentaëtinobolarum, quarum *commissuræ* incisas

incisas ostendunt *crenas*, *sinus* vero, *parietibus transversis*, in *loculos* veluti distinguuntur.

8. Series asteriarum, *sinibus profundioribus* donata, aliqua insuper ejus pars, ab altera aliquantum semota conspicitur.
9. Asteria & asteriarum series, quarum *sinus profundis strigibus* adhuc dissecantur.

CLASSIS. D.

No. I. **S**eries asteriarum pentactinobolarum, *punctulis rarioribus aspersarum*, universus insuper earundem ambitus *acuminatior* appetet.

2. Aliæ series, ex tenuissimis asteriis conflatæ, & frequentioribus hujusmodi punctis in ambitu respersæ.
3. Series, quarum *angulatæ* partes in *cuspides acutiores* abundent.
4. Series asteriarum ex articulis sive asteriis *inequalibus*, scilicet ex *pentagonis* & una *pentactinobola*, compacta.
5. Alia ex *pentactinobolis obtusioribus* & una *peracuta* pentactinobola asteria constans.
6. Series ex *pentactinobolis inæqualibus*, quarum quædam præceteris, eminent *asteriis* conflata. Inveniuntur tales in lapicädina *Lindenfi*, prope *Hannover*.

CLASSIS. E.

No. I. **A** Steriæ compressæ.

2. Series, aliquot compressarum asteriarum. 3.

3. Asteriarum series incurvata.

4. Asteria , cui cohærens quondam altera , ferme ablata , & versus unum latus propulsa est.
5. Asteriæ in ochram gilvam conversæ, prope Goslar in monte dicto **der Petersberg** erutæ.
6. Series asteriarum pentagonarum, pyrita splendente partim infectæ partim obductæ ; In Ducatu Wurtembergico prope cœnobium **Bebenhausen** hasce inveni ; Quales etiam prope **Goslar** habeo effossas , sed aeris concursu in Chalcanthum fere resolutas.
7. Asteriæ quarum medulla alias selenitica , in crocum ferri rubrum mutata est , prope **Rosenfeld** Ducatus Wurtembergici Oppidum identidem reperiundæ.
8. Asteriæ in mineram ferri durissimam conversæ , prope **Echterdingen** , qui pagus Wurtenbergicus , inter Stutgardiam Tubigamque situs est medijs , in monte a rusticis appellato **der Kelterberg** illas inveni , nec non.
9. Alias a ferri quondam liquida & ebulliente minera , vald expansas , pariter ac.
10. Integras expansarum talium asteriarum series.
11. Hujusmodi asteria , quæ et si cote depolita , figuram nihilo secius pentaphyllam , ostendit , intra ipsam medullam seleniticam penitus receptam.
12. Ostrei rostro incurvo donati testa , asteriis modo recensitis referta.

CL. F.

CLASSIS. F.

- No. I. **A** Steriæ *appendiculæ* orbiculares, *lineis* quibusdam *de-*
cussum *atim* *ductis*, *insignes*, tales ad *latera* *supra* *memora-*
tarum *asteriarum* *adnecti* *solent*.
2. Cylindroideæ magis, *asteriae appendiculæ*, *ansulis* quibus-
 dam notatae.
 3. Series junctorum appendicularum asteriarum.
 4. 5. Asteriarum pentaphylloidearum series, *appendiculas a-*
sterias alias, vel earundem *modulos* adnatas habentes.

CLASSIS. G.

- No. I. 2. **A** Steriæ peculiaribus quasi *distortis figuris*, a reliquis
 in diversum abeuntes.
2. Series e talibus conflata.
 4. Asteria dupli ratione anomala, *ambitus* namque illius, a
pentagona in *orbicularem* figuram vergit, *striæ* vero, non
 ut alias consueverunt, in pentaphylloideam adornatae sunt
 figuram, sed *interejectaspatia* occupantes, hanc in medio re-
 linquunt conlusam.

CLASSIS. H.

- No. I. **A** Steria *tetragona* atque *tetraphylla*, *tetraphylla* ejus
striis transversis conflata, & utramque aream occu-
 pantia, *crenarum* alabastrorumque ornamentiis *carent*.
2. Alia hujus census, *appendicularum* asteriarum *modulos*, ad
 latera insculptos gerens.

3. Ex-

3. Exemplar pentactinobolon magis.
4. Series asteriarum tetragonarum.

CLASSIS. I.

No.3. **S**eries Asteriarum longe tenuissimarum, pentaphyllo in *stellulam* quasi contracto, insignitarum.

5. Alia talis, e pentagonis & magis crassis asteriis, conflatæ.
6. Asteria cujus pentaphyllum angustius coarctatum, *stellula tenuioris* simulacrum aliquatenus refert.
7. Asteriæ pentaphyllæ in margine subtilissime crenatæ, orbiculares.
8. Series talium.
9. E pentactinobolis' & orbicularibus' talibus' conflatæ series.

CLASSIS. K.

No.1. **A**Steriæ in quibus loco pentaphylli, excavata figura pentagona appetet.

TAB. VI. SPECTATUR.

LApidis prægrandis plurimasque pendentis libras, frag-
mentum ; Integer hic lapis, emeris *rariorū Conchy-*
liorum testis, totus propemodum conflatus fuit, quorum
tamen nihil aliud, quam pulcherrimi *moduli*, testis quæ hos
effe-

effecerant, jamdudum absumptis, & nusquam comparentibus, adhuc reliquum est. Quum vero in frusta disrumperetur lapis ille, curiosissimo fane spectaculo, plurimos *Corporum Stellarium, Asterias* Tabula V. Cl. B. supra descriptas, quondam *insertas* habentium, elegantissimos *Modulos*, sparsim hinc inde exhibuit; Quorum quidam, hac Tabula, in fragmendo hujus lapidis, ob alias res notabiliori, coniunctim depicti, conspectui patent.

1. Modulus *Corporis Stellaris*, radiis suis privati, Asteriam perfecte pentagonam & pentaphylloideam, caudae scilicet inde exsertae, & e pluribus talibus compositae primariam vertebram quondam complexus, cuius quasi insculptus, adhuc superstes cernitur, *modulus*.
2. Alius talis, *modulum asteriae*, ex pentagonal figura, in extantiores angulos porrectae, includens.
3. Rursus aliis pentaactinobolae *asteriae* quondam infixae, fovens *modulum*.
4. Similis, in cuius centro *spinæ medullaris* petrefactæ pars aqua restat.
5. Modulus *Corporis Stellaris*, grandioris & valde pentaactinobolæ *Asteriae*, *modulum* continens.
6. Modulus, ab insidente olim, *asteriarum* pentagonarum atque pentaphyllarum Serie, impressus & relictus, columnula illa quæ in ejus centro appareat, *canalis* hanc seriem pervadentis & *spinam* ut ita loquar *medullarem* continentis, lapideque post modum expleti, *monumentum* est.

Apparent præterea in hac Tabula VI. littera A designatae po-

roforum *Tubulorum*, dispositorum in certos orbes, nervis-que transcurrentibus veluti *colligatorum Congeries*. Ad *Alcyonia tubularia*, fortassis referendæ.

TABULA. VII.

SISTUNTUR.

Asteriæ, Stellarum Polyactinobolarum, plurimam partem, vertebræ.

Sunt autem hæ *Asteriæ, Corpuscula Selenitica*, figuræ orbicularis vel cylindricæ, quorum areæ orbiculares, vel tantum crenis, potissimum vero striis & strigibus, levius aut profundius, brevius vel longius exaratis, & ad commune, foramine quodam notatum quandoq. etiam per vium centrum, directis insigniuntur. *Hæc ipsa insuper illarum centra, vel Stellulae, vel circelli, vel aliae infra describendæ figuræ, ambiunt. Maximæ harum Asteriarum* (excepto tamen peculiari quodam earundem generi) rarius mensuram pollicis lati, aliquantum excedunt; Coeteræ multifariæ & haud quaquam determinandæ sunt magnitudinis, minimæ tamen grano Synapio, haud multo minores, si non æquales existunt. Confusionis evitandæ gratia, tot singularia, quo peculiares harum asteriarum species erant, tantummodo adducta sunt specimen.

CAPUT. I. CL: A.

- No. 1 **A** Steria *cylindrica altior*, ad marginem *crenata*, crenis centrum versus coilmantibus, altitudo ejus digitum transversum adæquiat.
2. Alia talis, *ambitu* qui in præcedente, cylindricam obtinebat figuram, *magis attenuato*.
 3. Depressiores & crenatæ *afteriæ*, *dimidiæ* tantum præcedentium naœtæ *altitudinem*.
 4. Aliæ crenatæ, *altitudinis* sive crassititei, *pennæ anserinæ*.

CLASSIS. B.

- No. 1. **A** steria *crenata*, cuius orbicularis *areola*, circa *centrum* aliquantum *elevatur*.
2. Asteria *crenata*, *circello* quodam punctato, *areolam* in centro extantorem, *ambiente*, præ aliis decora.
 - 3 Asteria itidem *crenata*, hoc tamen discrimine a prioribus distinguenda, quod *areola* in formam *limbi* circa *centrum* foramine pervium, *assurgat*.
 4. Talis ubi in una areæ superficie, integer prædictus *limbus* *figuram O*, in altera vero *dimidiæ* *figuram C* repræsentat.

CLASSIS. C.

- I: 1. **A** Steriæ altiores & teretiores in margine crenatæ, stellulas **majores** minoresve, in centris prominulas fontes. H. 2 Ex-

- 2: 2: Exemplaria depressiora, quorum unum *stellulam*, radiis aliquibus paululum inflexis, alterum iisdem quasi detrun- & teretioribus ex hibet.
3. Asteria talis, *stellula*, quæ radios teretiores quidem & productiores, in apices tamen latiores terminatos emittit, *in-signis*.
4. Asteria, quæ *stellulam teretes* & simul *acutos* ejaculanter radios, centro inscriptam gerit.
- 5: 5: 5. Asteriæ crenis attritu forsan abolitis *destitutæ*, *stellulis* coeteroquin notatæ prominentioribus, quarum centra foraminibus pertusa spectantur.
6. Hujusmodi alia, in qua tamen *rimæ* quædam subtile, *simulacrum Stellæ* efformant.
7. Asteriæ ad marginem crenatæ, *punctis* præterea, in *circellos* asteriscos concludentes dispositis notatæ sunt.

CL. D.

- No. 1. **A** Steria crenata, singulari quadam *stellula*, radios exerente *longiores*, in ex tremitatibus bifariam *incisos*, præfulgens.
2. Alia asteria depressior, *stellula* ad extremitatem trifariam leviter *fissa*, exornatur.
3. Alia crenata depressior, *stellula bifida*, sed profundius quasi discisa *insignitur*.

Si-

4. Similis sed teretioris & insimul *altiusculæ asteriae* exemplar.
5. Asteria crenata *altior*, *stellulam* inscriptam habens trifidam.
6. Asteria crenata altior, *Stellula multifida* commendabilis; *Stellulae* hujus *radii* partim attriti, circa *centrum* statim in *ramos* scinduntur *geminos*, quorum *singuli* versus *marginem bifariam* rursus dividuntur. *Stellulae* istæ (si hariolanti *imaginatione* aliquid dandum) *Arborescentium Stellularum* potius *umbras* quam (quod Celeb: cuidam viro augurari placuit) *Aquilarum Imperialium* portentosas repræsentabunt effigies.

CAP II. CLASSIS. A.

Qui toti *Asteriarum Striatarum* generi nomen et si promiscue omnibus non æque congruens, dederunt, a *similitudine* nimirum *rotarum*, quas striis suis exstantioribus & paucioribus, versus centrum tanquam axi directis quadantenus exprimunt, sic dicti, *Trochitæ*, multiplici a se in vicem dirimuntur discrimine. Inveniuntur siquidem tales, qui ratione *majoris minorisque crastitiei*, æque ac figuræ *ambitus*, *equaliter* aut *inæqualiter* rotundæ, a se invicem in diversum secedunt. Distinguntur porro iidem respectu *Striarum*, modo *plurimarum* modo pauciorum, ut & in *utrisque areis*, vel *æquali*, vel *inæquali* positarum, *numero*.

H 3

Sed

Sed & *areæ* illorum partim *vacuae* partim *figuris* Stellaribus *multifariis* insignitæ, insi p: a:ios atque alios *trochitarum* constituunt specificos characteres, prout ex seq. clarius patebit.

CLASSIS A.

- No. I. **T**rochita *novem* tantum, sed a se invicem magis distantibus crassioribusque *striis simplicibus*, ad *centrum*, quod *area vacua* occupat, *collimantibus*, insignis.
2. Alius hujus generis tenuior, cum *undecim striis*.
 3. Similis fere aliis, præcedenti tamen *duplo* ad minimum *crassior*.
 4. Trochitæ plurium adhuc, *unus* videlicet *tredecim*, alter *quatuordecim striarum*, *circellis* subtilissimis quasi *dissectarum*.
 5. Trochitæ *strias numerosiores*, tenues proinde magis & densius positas, naæti; Omnes huc usque recensiti *trochitæ ambitum* exteriorem, ubique *æqualiter crassum* atque *rotundum* obtinent, sed qui sub numero.
 6. Comparet *trochita ambitu* gaudet, magis in medio *attenuato & inæqualiter rotundo*, sicuti.
 7. Qui exhibetur Trochita, illud peculiare habet, quod *inæquali striarum* gaudeat *numero*, in una quidem *area undecim*, in altera opposita *quindecim* exaratas ostendens *strias*.

8. Trochitæ minimi varii, magis minusque striati.

C A P. II.

CL. B.

- No. 1. **T**rochita *rarioribus & exstantioribus striis, strigibusque vici sim amplioribus*, æque ac *stellula simplici obtusiore, centrumque occupante exornatus*.
2. Trochita *longe plurimas, stellulam in centro concludentes, habens strias*.
 3. Alius similis fere, nisi quod priori *teretior & altior aliquantum sit*.
 4. Trochita *striarum numerosissimarum, in centro fovens stellulam, minutulam illam quidem, sed sparsis marginem versus, subtilibus striis, tanquam radiorum jubare novo, magis illustrem*.
 5. Trochita *dense striatus, duplicitella, quarum una tenuior & prominentior, alteri magis obtusiori, inscripta est, praeceteris clarus*.

CL. C.

Trochita *paucioribus, sed ubique æqualiter exstantibus striis, figura insuper stellari bifidorum radiorum, centrum occupante. notatus*.

- 2.3. Tales densissime striati, *striis prope marginem extantiori-*

ribus centrum autem versus magis depresso, similes præcedentibus sortiti figuræ.

- 4.5. Trochitæ numerosioribas, & æqualiter etiam ubique exstantibus striis, nec non *prædictis figuris* insigniti.
6. Trochita in quo cum striis densius exaratis, stellæ quasi *discissa*, atque in *multifidam* effusa *figuram*, apparet.
- 7.8. Trochitæ permultum striati, quorum centra, *figuræ stellares bifidæ*, radios seu *strias circumquaque* spargentes, occupata tenent.

CAP. III. CL. A.

- No. 1. **A** Steriæ permultis obductæ striis longioribus integris vel *simplicibus ad centrum pertingentibus*.
2. Aliud latius sed *tenuius* simul hujusmodi exemplar.
 3. Omnia *subtilissime* atque *densissime* striatæ *asteriæ*, striis ad *centrum* usque, modo amplius modo angustius, *orrectis*.

CAP. III. CL. B.

- No. 1. **A** Steria striata striis longioribus pariter ac simplicibus, ad centrum cui *stellæ* exigua inhæret, fere penetrantibus.

CAP

CAP. IV.

CL. A.

- No. 1. **A** Steria cui inductæ sunt *striæ*, longiores quidem *centrumque attingentes*, sed *divisæ* & *emergentibus e centro*, aliis *strigibus*, rursus *bipartitæ*.
2. Asteria *striis* obducta pluribus longioribus &c. itidem *divisæ*.
 3. Aliud specimen *numerofioribus* adhuc, ut & similiter *bipartitis striis*, decorum.

CLASSIS. B.

- No. 1. **D** Ivisis *striis* insignita *asteria*, e cuius centro *radios obtusiores integros emittit*, *stellula* quædam *exigua*.
2. Similis quæ itidem *stella*, sed *acutioribus exornata radiis*, donatur.
 3. Alia *stella* majori præcellens.
 4. Asteria, quæ *peracuta* atque omnium minima a cœteris distinguitur *stella*.
 5. Istud specimen ad cap. V. ejusque 3. figuram pertinet, ideoque perperam hic loci insertum est.

I

CAP.

CAP. IV.

CL. C.

No. 1. **A** Steria cuius & *striæ* & *stella* centrum occupans *bipertitæ* sunt.

2. Asteria *striis divisis*, stella *tripartita*, spectabilis.
3. Talis, *stellaradiis partim tripartis*, partim *quadripartitis* exornata.

CAP. V.

No. 1. **A** Steria, cuius inhærentes *longiores* & ad *centrum* fere *protiensæ striæ*, extantiores sed pauciores, ad *marginem strigibus aliis*, incisæ sunt; *Ampliores* vero & vicissim magis *profundæ strigees*; *aliis* prope marginem rursus diffecantur *striis*, exemplar sub hoc numero depictum, in centro receptam *stellulam* fovet, qua sequens.

2. Destitutum appetit specimen cœtera priori simillimum.
3. Ista quidem sub hoc numero comprehendenda figura, in hoc Cap. V. minime comparet, sed per errorem ad Cap. IV. Cl. B. no. 5. translata est, exhibet vero *Asteriam*, *striis strigibusque* longe plurimis sed *subtilioribns*, simili tamen perinde ac *duplici ratione divisis*, insignem.

CAP.

CAP. VI.

No. I. 2. 3. 4. **A** Steriae striatæ, striis quæ versus centrum tendunt, vario modo *interruptis* & *disjectis*, ut nulla inde determinata emergere queat figura.

5. Asteria *striis subtilissimis* ita circumquaque a *centro* peripheriam versus *dispersis*, ut *fulgidi solis*, corruscantem quan-dam haud inconcinne adumbrent imaginem.
6. Alia talis *radiis interruptis* & magis *perturbatis*.

CLASSIS. B.

No. I. **A** Steria prædita *striis*, ad marginem quidem *integræ* & *majoribus*, centrum vero versus, justo magis attenuatis atque *interruptis*, cum inclusa figura *pentagona stellaris*.

2. Talis alia, ob *stellulam* inscriptam *majorem* & *radios* emit-tentem *acutiores*, potissimum memoranda.
3. Hujus census alia, a priori *stellæ minimæ* cum primis respectu, discernenda.
4. Asteria, quæ *subtilissimis* rectis & obliquis se invicem partim secantibus *striis*, nec non *stellula centrali* exigua dotata existit.
5. Asteria striata *striis interruptis*, *stellula* similiter quadam, *strias* hasce tanquam *radios bifidos*, *peripheriam* versus cir-cumquaque *spargente*, præfulgens.

6. Aliud hujus generis sed teretius & altius exemplar.

CAP. VII.

CL. A.

No. I. **A** Steria secta *striis pluribus*, cujus tamen *striae, transversim* ductis *circellis* vario modo intercipiuntur.

2. Talis amplior *circellis* valde *subtilibus* distincta.
3. Alia *striis* numerosioribus *circellis* magis *punctatis* prædita.
4. Asteria secta *striis tenerioribus*, cum inscriptis *circellis subtilissimis*.

CLASSIS. B.

No. I. **A** steria Striata, cui in *centro circellus* quidam, quem *alius* punctatus ambit *dimidiis, utraque area inductus* est.

2. Asteria notata *subtilissimis* iisque *divisis striis*, quas excipiunt itidem va de *subtiles circelli*, sed hinc inde *deficientes & quasi perrupti*.

CAP. VIII CLASSIS. A.

No. I. **A** Steria *striis paucioribus* sed magis *extantibus ad centrumque porrectis, insignita, in ambitu aculeum unum protuberantem gerens.*

2. Striis pluribus & subtilioribus dotata, cum impacto ad latus *aculeo acutiori*.
3. Alia in ambitu hærente habens *aculeum* unicum sed *obtusorem*.
4. Tenuior & striata asteria *duobus* in ambitu positis *aculeis* munita.
5. Alia persimilis huic, sed *altior*.
6. Asteria *quatuor* in ambitu ferens *aculeos*.
- 7: Tribus talibus munita.
8. Asteria *quinque aculeos* circa ambitum prominentes, fortita.
9. Alia talis, *stellula* quadam insuper illustris.

C A P. IX. CLASSIS. A.

Asteriae anomalae.

- No.1. **A** Steria, Segmentum coni æqualiter transversim *dissecti* referens.
2. Aliud tale exemplar, in una quidem area *striis productibus*, in altera *crenis* tantummodo insignitum.

CL. B.

- No.1. **A** Steria ambitu protuberantiori, *areis* non *directe*, sed *obli-*

lique magis sibi invicem *oppositis*, a coeteris aberrans, *striis* alioquin *subtilissimis*, sed vario modo *divisis* obducta.

2. *Asteria convexo concava striis subtilissimis insignita.*

CLASSIS. C.

No. 1. **A** Steria *striata*, *segmentum coni*, *inæqualiter & oblique dissecti* referens.

2. Alia talis, in cuius *una* quidem area *Striæ*, in *altera* vero longe numerosiores *crenæ* apparent.
3. Alia talis, quæ *striis* in *una* quidem area *integris*, in *altera* vero *opposita* prope marginem hinc inde *discisis*, diversimode insignitur.
4. Alia quæ *figura* peculiari *radiante*, e *centro unius* tantum *areæ* exorta, spectabilis est.
5. *Asteria striata*, *segmentum coni*, *inæqualiter & magis oblique dissecti* referens, *stellula* iusuper exornata.

Huc usque memoratæ *asteriae*, *Entrochis incurvatis*, eo *ipso* quo curvari cooperunt *loco*, insertæ esse solent.

CLASSIS. D.

A Steriæ sub hac recensendæ Classi, *Superficies* arearum obtinent maxime *inæquales*, alibi quidem *depressiores*, alibi vero in *altum* *assurgentæ*, qua in re a *reliquis omnibus*, quam longissime discedunt *asteriis*, utpote quarum *areæ*, ad amusim quasi *complanata* ubique sunt *æqualitatis*.

1. Striata *asteria*, arearum superficiebus maxime inæqualibus, aliquaparte scilicet *elatis* ex altera vero *depressis*, valde *hiulca*.
2. Similis talis cui *stella* inscripta cernitur.
3. Crenata altior talis, dimidiā tantum in centro ostendens stellam.
4. Alia asterisco insignis, cujus quidem una area, striis ut assolet secatur pluribus rectis etc, altera vero lacunis quibusdam, harum loco apparentibus, hiat.

Hiulcæ modo recensitæ alteriæ; sicubi Entrochorum inferuntur compagibus, commissuras efficiunt valde anomalas vid, Tab. VIII. Cl: no. 2. 3. 4.

CLASSIS. E.

- No. 1. **A** Steria, in cuius ambitu *appendiculus* alias excrevit *articulus*.
2. Articulus cui *appendix* talis pariter ac *quatuor aculei* inhaerent,

CAP. X.

- 2.2.2. **A** Steriæcote depolitæ, quæ, figuræ Stellares in ipsum, substantiæ earundem seleniticæ, altissime penetrantes medullium, & hoc ipso modum illarum accretionis, successiva partium super partes appositione perfectum, patefiantes, constanter retinent.

3. Mirandum in modum & ita exesæ asteriæ, ut moles quidem ipsarum partim consumpta sit, striæ tamen nihilosecius manserint ubique integræ, accrescendi vix allatam ipsarum rationem, hoc modo satis confirmantes.
4. Hujus census aliæ.

CAP XI.

I. 2. **A**Steriæ quatuor radiorum stellis insignes.

CAP. XII.

ASteria *stellula* omnium rarissima sex scilicet radiorum, præcoeteris notatu dignior.

TAB. VIII.

EXTANT.

Præcedentium Asteriarum & trochitarum adhuc connexarum Series, Entrochi Autoribus quibusdam nuncupatae.

Entrochi igitur illi, *iisdem* quibus illorum *Asteriæ & Trochitæ*, ab invicem dirimuntur *differentiis*. Namque ut *colorum* jam varietatem, & *petrefactionis* diversos gradus taceam; *Discrepant* potissimum *Entrochi*, ratione quibus constant *æqualium inæqualium* *mve Asteriarum*. *Æquales* porro *Asteriæ*, cum *multiplicium* supra enumeratarum sint *Specierum*, *majorem quoque minorem* *minimamque ob-*

obtineant molem, numeroque præterea modo plures modo pauciores jungantur, tot quoque Entrochorum constituunt discrimina. Sed & in ipsa talium Entrochorum figura, rarius aliquantum incurvata, Signa quædam alia diagnostica deprehendere contigit, circa istas quibus asteriæ in Entrochos combinantur commissuræ, præsertim animadvertenda. Ex ejusmodi siquidem commissuris, illas sæpenumero ipsas, quæ Entrochos efficiunt Asterias, nisi cuticula qua interdum undique obteguntur lapidea, illud prohibeat, accurate discernere licet, Quanquam quæ non in *extremo* margine, sed ipsa interius crenata area, conjunguntur asteriæ, nullum hujus commissuræ indicium, præter cingulum, lineæ circularis adinstar, Entrochos ambientem, relinquant. Quæ vero striis & strigibus alternatim se excipientibus invicem adaptantur asteriæ, pro majore vel minore harum striarum & strigum profunditate, aut densitate, ejusmodi Entrochorum cingulos, magis minusque profundius aut levius crenatos, reddere solent. Illæ denique Asteriæ quarum Striæ atque Striges, rursus aliis intersecantur Strigibus, Striisque, commissuris valde crissip & undatim fluctuantibus, semet ipsas facile produnt. Inæqualium pariter Asteriarum Entrochi, in plures & distinctas rursus abeunt Classes. Conflantur nimirum vel crassioribus et tenuioribus, vel majoribus & minoribus in conum desinentibus asteriis, velextra ordinem insertam protuberantiorem asteriam, aut etiam appendices vel aculeos adhærentes habent. Sicuti etiam commissurarum a communis regula aberrantes nexus, intalium quibusdam quandoque observandi, singulares plane & scitu cumprimis dignas anomalies suggerrunt.

K

CL.

CLASSIS. A.

SUB SE CONTINENS.

Entrochos extrochitis et asteriis æqualibus conflatos

- No. 1. **E**ntrochus *cute lapidea* crassiore, ejusdem *trochitas* & horum *commissuras*, omnino *abscondente* undique obductus.
2. Entrochi *cuticulis* tecti adeo *attenuatis*, ut per illas *commissuram*, quibus *trochitæ* connectuntur transpareant *vestigia*.
 3. Entrochi qui ex una parte, *cuticulis istis* plane obducuntur, ex altera veroqua *cutes* ejusmodi magis minusque *derasæ* sunt, *trochitæ* & illorum *commissuræ* in conspectum prodeunt.
 4. Entrochus maximus, e *trochitis tenuioribus* atque *subtilissime striatis* compactus. Eadem reliquiæ cutis, quæ totus olim tegebatur, hinc inde adhuc inhærent.
 5. Ejusmodi exemplar *minimum* *cute sua* magis *exutum*.
 6. Entrochus cui *cutis* etsi non penitus *maximam* tamen partem ita *ablata* est, ut *trochitæ* plane quidem *decti* apparet, *Commissuræ* veo eorundem alioquin *crenatae*, relictæ adhuc *tenuissima* quadam *cuticula* quodammodo *obvolvantur*, adeo quod tantum *vestigia* illarum, *cingulorum* simplicium *Entrochos ambientium* adinstar, visui paudent.

7. Specimen tale ex *altiusculis* & subliter *crenatis afferiis* conflatum.
8. Aliud hujus census stellula insignitum
8. Adhuc aliud, *stellula* tamen aliquomodo *bifida* notabile.
9. Hujusmodi Entrochus, *trochitis depressioribus* constans,
10. Entrochus, *cute* qua olim obtegebatur *omnimodo exolutus*; *Hunc* constituunt *asteriae altiusculae*, *crenis* inter coetera acutioribus pariter ac *subtilissimis* præditæ : Unde *Commissurarum*, evidenter jam *conspicuaram, similis* prorsus emergit *facies*.
11. Analogum quoad *reliqua specimen*, e *trochitis* tamen *depressioribus* conflatum.
12. Entrochus *stellula majori bifida*, & *commissuris* subtiliter *acuteque crenatis*, *decorus*.
13. Alius, in coeteris, præterquam quod *stellula* careat præcedenti *similis*.
14. Entrochus ex *asteriis altiusculis*, qui *crenis obtusioribus* inciduntur conflatus.
15. *Similis, tenuioribus afferiis* constans.
17. Huic conforme specimen ex *striatis articulis* compositum.
18. Ejusmodi Entrochus, *asteriae stellulam bifidam* inscriptam servans.

18. Entrochus quem componunt, *trochitæ tenuiores, strii s latioribus, strigibusque amplioribus*, unde *diversus* istorum a coeteris committendi modus pendet, *exornati*,
19. Entrochus constans *trochitis extantioribus suis striis, strigibusque vicissim profundioribus, profundius etiam velut denticulatas efficientibus commissuras*.
20. Entrochus, cuius *trochitæ, striis, strigibus aliis incisis, strigibusque vicissim rursus aliis intersectis striis, notatisunt, unde commissuræ illorum valde anfractuosam & quasi undulatim fluctuantem sortiuntur figuram*.

CLASSIS. B.

Entrochos e trochitis asteriisque inæqualibus compactos exhibens.

- No. 1. **E**ntrochi ex *asteriis crassioribus & tenuioribns conflati.*
2. Entrochi extra ordinem quasi *aliam asteriam* habentes infertam.
 3. Entrochi, *coni truncati adinstar acuminatores.*
 4. Ejusmedi, in ambitu, *binos modulos*, recipiendis *appendiculis aptos, excavatos obtinens.*
 5. Alius cui *appendiculorum exordia no. quinque adhærent.*
 6. Entrochi in *cuspidem obtusiorem* desinentes. *Capita & quasi radices hosce Entrochos aliorum sui generis trochitarum fuisse, vel exinde constare poterit, quod radii illistellares primarii, quibus tales Entrochi adnati quondam fuere, modu-*

dulos habeant concavos, cuspidibus hujusmodi adeo exacte congruentes, ut tales illis insedisse, nullum supersit dubium.

CL. C.

No. 1. **E**Ntrochus *unicum tantum accretum habens aculeum obtusum.*

2. Entrochus cui *gemini aculei adfixi* sunt.
3. Entrochus qui *trochitam, quinque munitum aculeis* continet,
4. Entrochus *circumquaque aculeis minimis horridus,*
5. Entrochus, cuius *singulæ asteriae, decem numero aculeis obseptæ* sunt.

CL. D.

No. 1. **E**Ntrochus *commissura deficiente & quasi dimidiata.*

2. Entrochus *insignior, ex trochitis duobus anomalis, & segmento quodam hisce interserto compositus.*
3. Entrochus *plane singularis, quem constituunt plurima, eaque diversissima inter se trochitarum segmenta, summo artificio ita combinata, ut absque ullo errore perfectum Entrochum cylindricum, variis commissurarum anfractibus notabilem, nihilo fecius efficiant.*
4. Ex *segmentis aliis, diverso etiam modo dispositis, connexus.*

CL. E.

No. 1. **E** Ntrochi incurvati.

2. Entrochi compressi.

3. Pectunculites, qui *Entrochum* peculiarem, ex *duobus tenuibus intermedium crassissimum*, complectentibus *trochitis conflatum impactum foveans*.

4. Entrochi *tubulis Vermium involuti*.

5. Entrochus cui *minutuli admodum vermium tubuli adnati sunt*.

6. Trochita, cui *dens piscis alicujus marini ex luporum ita dictorum genere, connexus est*.

7. Entrochi quondam *fracti*, sed *adfluente protinus in rupturæ biatum, succo lapidescente rufus conglutinati*.

8. Entrochus, cui *alterius trochitæ simulacrum, tanquam sigillo appressum ineft*.

CLASSIS F.

No. 1. 2. 3. 4. 5. **A** steriæ tenuiores vario modo *compressæ*.

6. Trochita, cuius *mediapars violenter extrorsum protrusa conspicitur*.

7. 8. Asteriæ *altiusculæ valde compressæ*.

CAP.

TVBULV. IX.

PANDIT.

Imagines Asteriarum orbicularium, lapidibus durissimis conclusas & quasi impressas.

Suppetunt mihi hujus generis lapidum permulta exemplaria, *imagines continentia asteriarum, characteribus specificis pluribus, crenarum scilicet majori minorique copia, crassitie vel tenuitate, haud secus ac longitudine & brevitate, vel etiam ratione diversarum figurarum centris circumscriptrum, nec non aculeorum quibus quondam obseptae fuere vestigiis, ab invicem multoties distinguendarum.* Talium igitur selectiora quædam specimina hic loci inserere placuit.

- I. Frustum marmoris spurii albidi, rubigine ferri minerali quodammodo inquinatum, *impressis* hujusmodi asteriarum *imaginibus* ubique scatens. Quæ in *ipsa* hujus lapidis *superficie* apparent *figuræ asteriarum, strias* obtinent *breviores*, & proinde *areas magis minusque amplas* in *centro* relinquentes, quibus immixtæ sunt *aliquæ asteriæ* vel *striis* ad centrum *pertingentibus*, vel *asteriscis* notatae. Frustum illud e *lapide grandiore* decussum est, qui quomodo cunque frangeretur, ubivis *asteriarum modulus* cum paucis *Conchyliorum nucleis*, intra ipsius lapidis viscera conclusos exhibuit. Ubi quidem collectu facillimum erit, istiusmodi lapides ex asteriis &c. compactos fuisse; Ast quoniam illæ modo, præclusis omnibus ut prima fronte videtur elabendi viis, e carceribus suis lapi-deis, absque ulla solidorum parietum læsione evadere potuerint, illud utique ulteriore & solertiore inquisitione dignum ma-

manebit. Lapis de quo haec tenus sermo fuit, inventus est in sylva hercina, prope Altena ad pedem montis Bructeri. Quamquam etiam similes aliquando, in eadem sylva, sed alio loco, prope domum scilicet venatoriam dictam der Au-erhan / casu repertos fuisse, mihi relatum sit.

2. Ejusmodi lapis, exquisitiores, asteriarum striis & stellulis aut etiam figura pentactinobola insignitarum, continens effigies.
3. Lapis lydio haud absimilis, in quo exaratus subtilissime crenatae & exiguum quadrangulum in centro foventis asteriae, spe-ctatur modulus.
4. Alius hujus census, pulcherrimis, Asteriarum, crenis vel striis subtilissimis, & insuper partim quatuor partim quinque radiorum stellis, acutioribus obtusioribusve, prædictarum, ob signatus sigillis.
5. Hujusmodi lapis figuræ complexus asteriarum admodum singularium, quarum nempe e centris, impressæ micant qua- si solis imagunculae quædam.
6. Lapis aliud asteriam aculeatarum inque series junctorum, relicta vestigia, servans.
7. Alius huc pertinens lapis, seriem cylindricam asteriarum aculeatarum, quondam complexus, nunc illa absumpta, va- cuum tantum foramen, aculeorum tamen vestigiis, quæ insita olim series asteriarum aculeata impresserat, insignitum, ostentans. Hic lapis ob foramen istud & figuram cuneiformem, a possessoribus quondam suis, procerænia habitus & magni æstimator fuit.

8. Lapis adhuc alias, *asteriae*, *stellulae* quadam *tetraactinobola* decoræ, expressam reddens effigiem.
- A. 1. Simulacrum *asteriae orbicularis pentaphylloideæ*, (cujus prototypon Tab. IV. exhibetur pyrita silice impressum.
- A. 2. In simili lapide *angulosum* magis tale *exemplar*.
- B. 1. 2. Imagines *asteriarum pentaphylloidarum*, quales Tab. V. Classe A. descriptæ habentur, pyritæ silici insculptæ. Talium *silicum*, non modo prædictarum asteriarum sed *Echinorum* etiam & aliorum *Conchyliorum* servantium *figuras*, ante aliquot menses prope Hannoveram, insignis eruta fuit, copia; Cum Augustissimi Magnæ Brittanniæ Regis Jussu, novus ille *canalis* foderetur, e *Leine* fluvio versus Regiam arcem *Herrnhausen* ducendus. Qua occasione ipse met horum aliquæ ibidem collegi exemplaria. *Quam plurima* mihi insuper innotuerunt *locæ*, ubi in simili *lapide*, *parallela* hisce inventa sunt *figurata*, sigillatim aliquando, cum sexcentis aliis, in supra designato Opere *Chorographicō*, (si Deo ita visum fuerit) fusius enumeranda.

TAB. X. COMPARENT.

*Stellarum polyactinobolarum partes
Ex radiis.*

QUOS strictiore sensu dixi *Trochitas*, cum *Asteriis* affinibus aliis, ut & plurium talium junctorum Seriebus vel *Entrochis*, ad peculiare quoddam & huc usque incognitum *Corpus*
L *Cru-*

*Crustaceum seleniticum convexo concavum, quod ob radiorum numerum incertum, aliasque infra allegandas causas, Stellam Polyactinobolam nuncupo, referri debere, notabiles, & impræsentiarum proferendæ, observationes quædam, vero reddunt simillimum In lapicædina scilicet *Affeburgensi*, loco eodem quo supra memoratæ repetæ fuerunt stelle cundatae, alia quædam supra nominati fossoris socio, inventa sunt *Corpora selenitica*, magnitudine pugnum facile exæquiantia, inæqualis & bulbosæ rotunditatis, complures certaque dispositos serie *Entrochos*, tanquam digitos, ut fossor ayebat, hinc inde exerentia, quæ quidem ut assolet, ab his hominibus neglectim habita, & tandem amissa fuere. Quanquam autem illa ipsa vix memorata *Corpora* propriis oculis perlustrare haud concessum fuerit, sed istorum tantum virorum & etsiminime suspecta fide, quicquid modo enarravi, referre coactus sim. Aliud tamen hisce persimile, sed valde exiguum ejuusmodi bulbosum seleniticum *Corpus*, quinqueradiorum radicibus obscuriusculis præditum, inter Asterias Wurtenbergicas quondam collegi. Atque præter hoc integrum, plura ut assequerer ejus modi alia, omni ex parte completa exemplaria, usque adeo me felicem esse hactenus non licuit. Unicum ad huc quid m, quod Hildesiaæ, cum Tabula II. Cl. E. No. I. recensita^e Stella ab uno eodemque lapide decussi, hujus generis adservo specimen,, dimidia ex parte, quæ convexa apparet, elapide prominens, adnexumque habens trochitæ Caput, quam vero in altera parte gerat faciem, ob lapidem, cui immersum est dignoscere haud possum. Fragmenta vero talium Corporum sive Stellarum polyactinobolærum, ut & radiorum exordia, cræbro satis pluribusque offendit in locis, quæ quidem ad tale quale modo descripti Corpus, utique mihi videntur pertinuisse; Manifestam que*

que, quæ in omnibus hisce apparet *rupturæ vestigia*, quod aliunde abrupta sint, clarissime indicant. *Corpus* vero ad quod olim pertinuerunt, *crustaceum* pariter ac *Seleniticum utrisque* in modum *inflatum & tumidum* fuisse, prædictorum *fragmentorum* ac *radiorum bases*, quæ, in *crustam seleniticam*, modo adhuc *convexo concavam*, modo vero *compressam* aut *lapide infarctam* terminantur, haud obscure declarant. Quod si vero illa, prout euidem nullus ambigo, hac se habeant ratione, conclusu deinceps pronum erit. *Crustacea* hæcce *Corpora selenitica*, utris vel *bulle* in modum tumida, *Entos ochosque* hinc inde emittentia *Stellarum* omnino adnumeranda esse cohorti. *Entrochos* enim atque horum *trochitas*, ad quicquam aliud, quam ad *Stellas marinæ* referre, nos prohibent, supra Tab. II. enumeratæ hisce arctissima cognatione conjunctæ, atque tam quoad materiem, quam figuram, affines *Asteriæ*, & illarum *feries columnæ formæ*, *Stellarum* sui generis caudatarum *indubia membra*. Ex cognitis autem *Stellarum* generibus, nulli melius conveniunt, *fossilia nostra crustacea Corpora*, quam Rumphio sie dictis *Medusæ Capitibus*, quorum quæ apud eundem existat effigies, *Corpus Stellare* sistit, æque ac fossile *crustaceum*, *rotunditatis itidem compressæ & utris ad instar cavaum*. Radii autem hujus *Capitis Medusæ*, similem *lapideam Substantiam & cylindricam figuram*, ac *Entrochi* obtinent, ex multis etiam fibimutuo super impositis *articulis* constant, qui perinde ut *trochitæ & asteriæ*, *orbicularem formam & centrum foramine pertusum* fortiti sunt.

In eo tamen ab illo discrepare videntur, quod *caput Medusæ*, *radios non directe extensos*, sed *arboris ad instar divisos*, inque *ramos & ramusculos* plures, effusos, proferat; Huic tamen ex adverso, *Genus* illud *fossile*, cui originem stel-

larem nunc attribuo, radios modo singulos seorsim modo autem duo, tres, quatuor, sex &c. in fasciculum quidem quasi combinatos, semper vero simplices, & in nullos secundarios radios ramosve dispescendos, emitat. Inter milie namque & amplius hujusmodi radios atque Entrochos, nunquam talem vidi, qui divaricantes a se invicem proutuderet ramos. Quæ igitur Rumphio Caput Medusæ dicitur *Stella*, convenientius forte *Stella Arborescens* appellari posset. Cui quidem (ut obiter hoc moneam) illi, quos partem *stellæ arborecentis* nominavi, & *Tabula X II. No. 1.* depingere curavi, ex uno velut *trunko* procedentes & dispersi *ramuli*, *articulis* plurimis *seleniticis* constantes, quam proxime accedunt. Atque hæc fossilis *Arborecentis Stellæ pars*, substantia sua *selenitica*, coeteris & *Stellis* & harum *articulis*, afferi*ss*cilicet, postremum quidem, sed nihil secius maximi momenti perhibet testimonium.

CLASSIS. A. |

Corpus *Crustaceum Seleniticum* avellanæ nucis magnitudine, ad rotunditatem aliquantum vergente figura præditum. In convexa hujus superficie, *radiorum* inde extensorum restant *capitæ*, *asteriarum* minimarum quasi *radices* numero quinque, unde istud corpus stellarum (polyactinobolarum Classi adjeci. Exemplar dum hæc e Catalogo transcriberem domi perinde ac aliud sequens per errorem relictum, ad manus non fuit, atquo idcirco icon ejus cum reliquis *Hannoveræ* exsculptis in hac Tabula nequit exhiberi,

Corpus crustaceum seleniticum, pile circiter dimidi magni

tudinem & quodammodo etiam figuram referens, entrochorumque accretum habens principium, reliqua hujus plasmatis figura, in lapide abscondita latet, specimen hocce ob supra indicatam causam, in Tabula ommissum est

1. Radius hujusmodi *Corporis crustacei selenitici* (vel potius *stellæ polyactinobolæ*) primarius. *E crusta selenitica*, per partes uti commissurarum futuræ fidem faciunt connexa, atque lapide aliquantum infarcta conflatus est. Atqui ex illo primario radio, sex radios alios five conjunctorum trochitarum ordines simplices & minime amplius dividendos; emissos quondam fuisse, documento sunt, totidem trochitarum atque entrochorum *Capita*, &c. ex ipso huic radio primario collectim enata.
2. Radius aliis Crustaceus primarius, etiam ex partibus quasi consutus, quatuor trochitarum exordia accreta habens.
3. Alius primarius crustaceusque radius, itidem ex partibus commissura quadam dignoscendis constat, aliquantis per concavus est atque in crustaceam membranam cuius extremæ oræ aliquantum retroflectuntur! definit, sursum rero geminos emittit Entrochorum radios.
4. Alius minor, similis, biceps radius, in quo capita radiorum magis a se invicem distensa observare licet.
5. Crustaceus aliis primarius radius, quem bicipitem tricipitemve an dicam ambiguus haereo, siquidem intra ipsam crustam, quod prodit trochite exordium, a reliquis differens fuisse, inque oppositum e regione latus directum, illuc

emergentem tertium constituisse radium, a vero neutiquam abludit.

6. Primarius atque biceps radius *crustaceus*, intra *crustam* hujus *cavitas quædam est*, *modulo radii* cuiusdam, huc, olim infixi, facile agnoscenda.
7. Crustaceus talis radius qui etiam *bifariam* *ta* dividitur ut ad *sursum tendentis*, atque brevioris *Entrochi latus*, con-nexus atque *recta linea* quasi porrectus sit, *Entrochus alter*, isto longior.
8. Crustaceus radius, adnatum habens *Entrochi radicem*, nec non *modulum* cui *cuspidatus* ejusmodi *Entrochus*, quales Tabula VIII. CI. B. No. 6. descripti sunt, insertus quondam fuit.

CLASSIS. B.

No. I. **R**adius crustaceus primarius, unico tantum *trochitarum* vel *Entrochorum capite insignis*, *crusta* illius *selenitica* complicata inferius cernitur, atque lapide repleta.

2. Radii crustacei pars potior, cui *unicum trochitarum exordium* adnatum est, *crusta* in quam terminatur *selenitica*, admodum *crassa* appetet.
3. *Radius crustaceus primarius*, cui *unica tantum trochitarum series* quondam adhæsit, *crusta* ejus ac si *convoluta* esset, appetet.
4. Fragmentum *radii stellaris* cum insidente *capitulo asteriae crenata*.

5. Insignius aliud fragmentum tale , cui *primordium asteriarum*, *striis duplicitibus* sive divisis, nota est, insculptum quasi est.
6. Crustaceus alias *radius* , cui ad lateris extremitatem , *trochitæ radix* insistit , *subtus* quodammodo *excavatus* apparet.
7. Alius, *unicam* quoque *trochitarum* exerens *radicem* crustatum *selenitica productiori* , & in *formam oblongam* *compreffâ*, *præditus*.
8. Radius primarius crustaceus , cum emisso *Entrocho* ; *Crustæ* ejus *selenitica orbicularem* fere *figuram* , & *oræ* *extremas retroflexas* habet.
9. Radius crustaceus *minimus* maximam partem *concavus*.

CLASSI. C.

No. I. 2. 3. 4. **S**untur. Radiorum crustaceorum fragmenta, *moldulos asteriarum convexiorum*, magis minusque *concavos* & pulcherrime *striatos*, quondam complectentia.

CLASSIS. D.

No. I. **R**adius *stellæ* cuiusdam *polyactinobolæ* primarius atque *crustaceus*, *crusta* hujus *selenitica eleganter* admundum complicata spectatur, atque *radicem* *trochitarum* emitit plane peculiarem, *surfum* scilicet aliqua ex parte *inflexis striis*, valde conspicuam.

2. Crustaceus radius , cui innatus est rarioris notæ , & *subtilibus*, partim *surfum flexis striis*, *obductus* *trochitæ*

3. Aliud exemplar sed *tricipitis radii*, quod ad unius *radii basin*, exiguum tales *modulum, striis* quibusdam *sursum flexis prædicti trochite, quasi insculptum gerit.*

CLASSIS. E.

No. I. **P**olyactinobolarum stellarum *fragmentum crustaceum, superficiem earundem internam, concavam & corrugatam quasi, repræsentans.*

FIGURA. I.

No. I. **S**tellæ arborescens quædam pars, in plures a se in vicem divergentes ramos divisa, *cretæ transmarinæ immersa cohæret, & substantia selenitica est.*

2. Articulus cylindricus ad hanc stellam pertinens.
3. Alii hujus census, orbiculares magis articuli, areæ in his speciminiibus, non ut fieri solet directe, sed decussati in sibi mutuo obvertuntur.

FIGURA. II.

No. I. **S**tellæ arborescens pars insignior, *arbusculi ad instar inquam plurimos se diffundens ramos, hisque adnexos multos alios ramulos.* Specimen hoc rarissimum, cum ramo quodam illius stellæ, quæ apud Rumphium, titulum *Capitis Medusæ* præfixum gerit, (si laterales ramuli qui Confusionis evitandi gratia in figura hujus, apud Rumphium omitti sunt, huic restituantur) ut ovum cum ovo accuratissime convenit. *Substantia nostratis fossilis perinde ac marina stellæ lapidea & quidem selenitica est.*

2. 3. 4. Articuli selenitici ad hanc stellam fortassis pertinentes.

EPI-

EPILOGUS.

Quam late igitur patens atque multifarium sit genus marinorum quondam nunc fossilium Stellarum, ex dictis haec-
nus etiam si satis elucefcere possit; Curiositatis tamen haud
usque adeo infructuosæ gratia, singulas percurrendo Ta-
bulas secundum præcipuas, articulorum stellarium differenti-
as, species ipsarum Stellarum discernere atque harum quadan-
tenus inire numerum, juvabit. Ubi quidem prima statim Ta-
bula, duæ, Stellarum pentagonarum & hexagonarum, Cau-
da & decem vel duodecim radiis præditarum species, ulro
se in oculos ingerunt, Sed & quadrangulares caudatas alicu-
bi extare stellas, asteriæ tetragonæ mihi testes sunt. Tab: etiam
III. No. 8. ejusmodi alia & illa quidem quarta, Stellarum acu-
leis obsoletarum offertur species. In eadem porro Tabula sub
Cl. A. No. 1. 3. 4. 5. 6. 8. Cl. B. No. 1. 2. Cl. C. No. 1. 2. 3. 4. duodecim
occurunt *Corpora Stellaria* singula ab aliis discreta, & pro-
inde totidem novas componentia Stellarum species, quæ
prioribus additæ, jam sedecim numero erunt. Quod si, va-
riarum asteriarum pentaphyllarum, diversimode insuper
connexarum, series multiplices, distinctis etiam Stellarum
Speciebus, tribuere liceat, (& quidni licet, quum nihil
sit, quod illud prohibere possit) longe major exsurget Stel-
larum caudatarum numerus. Namque Tabula IV. Cl. B.
viginti quatuor Cl. D. No. 1. 4. 5. 6. rursus quatuor, &c. &c.
E. F. G. tres, Cl. H. No. 5. litt. a. b. c. d. e. f. sex aliæ; Cl.
I. No. 1. 2. duæ aliæ Cl. L. No. 2. 3. rursus duæ aliæ existant.
Quæ omnes unius ejusdemque generis, variis autem for-
san speciebus peculiares, series, in unam summam com-
putatae, numerum 41 adimplent, totidem si placeat, stel-
laris etiam differentibus præter propter accensendæ. Quem
admodum quæ in eadem Tabula sub novis Classibus dis-

positæ comparent, alterius generis asteriarum Series, ad singulares rursus stellarum caudatarum species, (quod etiam discrepantibus modulis illis *Corporum stellarium*, Tab. VI. No. 1. 2. 3. 4. 5. delineatis luculenter comprobatur) utique pertinebunt; Sunt autem illæ Cl. C. numero novem, Cl. D. octo, Cl. G. No. 3. 4. duæ, Cl. H. No. 1. 2. tres Cl. I. 3. 5. 8. 9. quatuor; Quæ cunctæ simul sumptæ, numerum videnti sex conficiunt, eodem fortassis numero, stellarum caudatarum fossilium familiam adaugentes. Atqui si hisce viginti sex, præcedentes XLI, & illis anteriores XVI accesserint, in summam LXXXIII. specierum, cunctæ ex crescunt.

Non minus etiam ampla Stellarum polycrinobolarum exoriuntur seges, si conjecturæ satis verosimili locus concedatur. Quando enim pro numero, multiplicium Tab. X repræsentatorum crustaceorum radiorum, plures etiam (quod non absque ratione autumo) stellarum polycrinobolarum, quibus isti radii proprii sunt, determinandæ venient species. Illi qui Tabula prædicta X. Cl. A. sub no. 1. 2. 3. 5. 6. 8. sistuntur septem radii diversi, una cum aliis septem Cl. B. no. 1. 2. 3. 5. 6. 8. 9. & adhuc aliis quatuor Classi C. & postremo rursus tribus Cl. D. exhibitis radiis, stellas no. XXI. diversarum specierum declarabunt. Ast quod stellarum polycrinobolarum genus, minime tam angustis, Tabula X. recensitorum trochitas atque Entrochos emittentium radiorum, cœrceatur limitibus, sed ad alias etiam & speciatim ad illarum quasdam quæ Tab. III. Cl. D. ut & non nullas, quæ Tab. IV. imprimis vero tales, quarum imagines Tab. IX. exhibentur asterias, latius fere extendat, afferere minime vereor; Documenta ista quibus nitore, quod impræsentiarum fierinequit, suo tempore in supplemento hujus Opusculi, aliquando producturus. Quod si præterea, in stellarum subterranearum censum, referre vacaret, figuræ illas, quas vulgo aranearum esse credit, lapide scis fili,

fili, sive calcario sive æroso, impressas, nulli deinceps alii petrefactorum generi, ut dignitate, ita etiam copia, cedent, multoties citatæ stellæ fossiles. Nemo autem me eosque temeritatis progressum existimet, ut qualicunque hac supputatione, nunquam præcise enumerandarum stellarum fossilium, aut universaliter plane determinatum, aut exactius discretum esse numerum, mihi persuasissem; In ista siquidem tumultaria recensione, plura addi, demi, corrigique posse, ultro & lumenissime fateor. Quæcumque enim de multitudine, ut & multiplici differentia stellarum fossilium, haec tenus differui, alio sane minime prolata sunt consilio, quam ut curiosioribus harum rerum scrutatoribus ansam suppeditarem, in istas sollicitius inquirendi. Neutquam scilicet me fugit, plurima passim extare loca, ubi tales instituta diligentissima investigatione interdum consequi liceat. Inter quæ cum primis laudari meretur regio Querfurtho vicina, a plurimo Reverendo ejus loci Antistite Cl. Buttnero, ob insignem variarum petre factarum rerum copiam, jam dudum celebrata. Cum enim Lipsia redux, ante annum & menses circiter septem, per istam transirem Civitatem, atque Celeberrimum Dominum Buttnerum factorem & amicum æstumatisimum, ea qua decebat observantia salutarem, insimul ipsi Stellæ sub titulo, ostendens unam ex supranominatis Stellis Asseburgensisibus, (quam scilicet antea etiam Amplissimo Pharmacopolæ Lipsiensi Domino Linckio monstraveram) Doctissimo pariter ac humanissimo illo Viro mihi reciproce ostendere placuit, mutilatam aliquantum nec adeo distincte cognoscendam, & idcirco inter rariora quidem sed minus exploratae originis cimelia, ab aliquo jam tempore reconditam hujus generis stellæ partem Accidit postea, ut ante aliquot menses Cl. Dominum Buttnerum rursus inviserem, ubi non sine singulari lætitia, plures ad eum interea a fossoribus perlatas esse e jussu modi Stellas, lapide

ta-

tamen ut plurimum impaetas, & fando accepi, & partim etiam
propriis oculis gratulabundus vidi.

Neque vidi solum, sed etiam hujus felicitatis quodammodo par-
ticipes redditus fui, concessaque mihi inter alia est rarioq[ue]a
dam hexagana stella. Quem viri amicissimi singularem fa-
vorem, in aliis occasionibus saepius quoque expertum, pluri-
ma eaque debita cum gratiarum actione, heic loci depraedica-
re, me prorsus obligatum duxi.

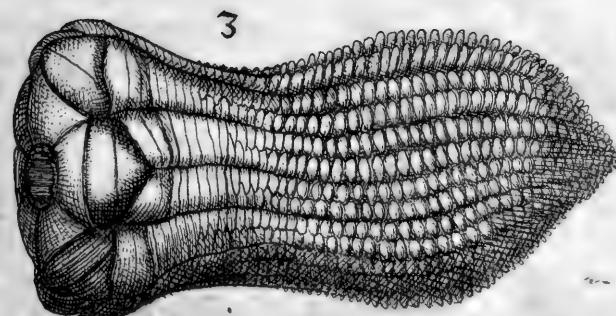
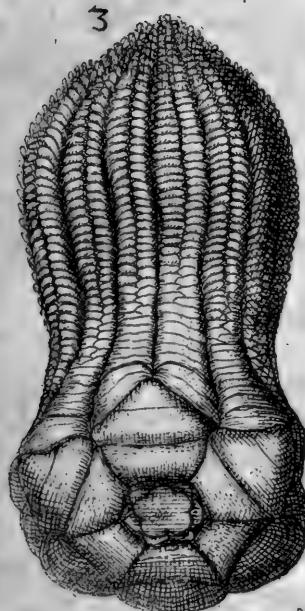
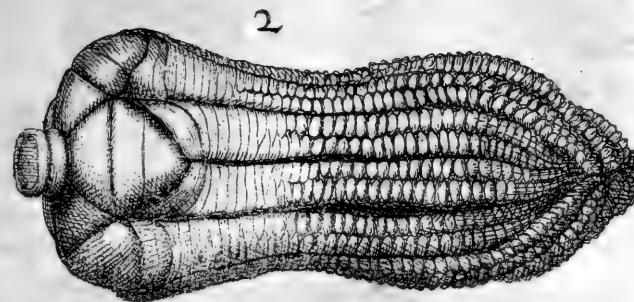
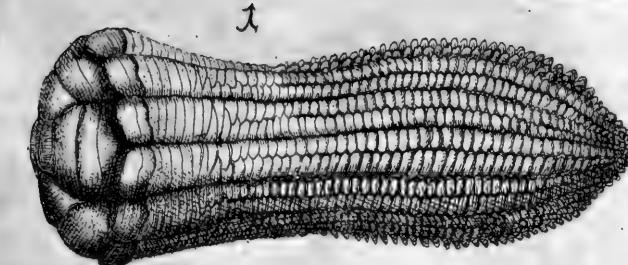
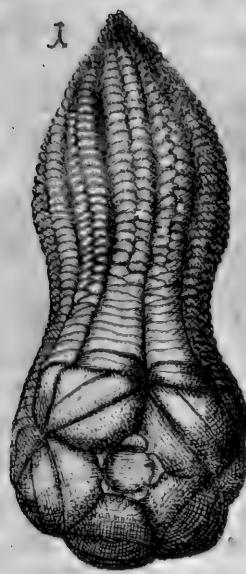
Spes porro quum certa sit, pra laudatum Cl. Dominum Buttne-
rum more suo, id est exquisita cum eloquentia, eruditione in-
signiori conjuncta, de acquisitionis suis stellis, aliqua mox com-
mentaturum fore; Haud parum inde luminis, observationi-
bus meis, atque super has unice conceptis cogitationibus,
accessurum esse, firmiter confido. Etiam illud ceteroquin
atque etiam mihi optandum videtur, si qui viri docti plura &
memoratu digniora de hujuscemodi stellis annotaverint, ut
haec publicae notitiae diutius non subtrahere, sed haud gra-
vatim in communem evulgare vellent utilitatem. Quo sane
fieret modo, ut stellae fossiles, splendorem antiquum sensim
recuperantes, ceterarum etiam petrefactarum, haud secus ac
mineralium rerum obscuriores origines, eo clarius col-
lustrarent, non sine egregio hinc penden-
tium scientiarum, emolumento.

F I N I S.

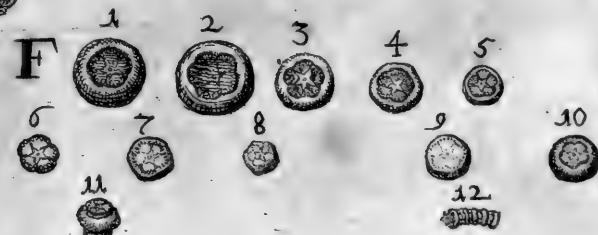
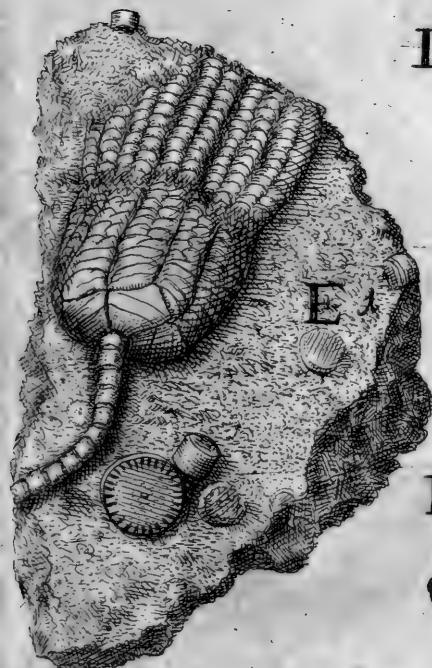
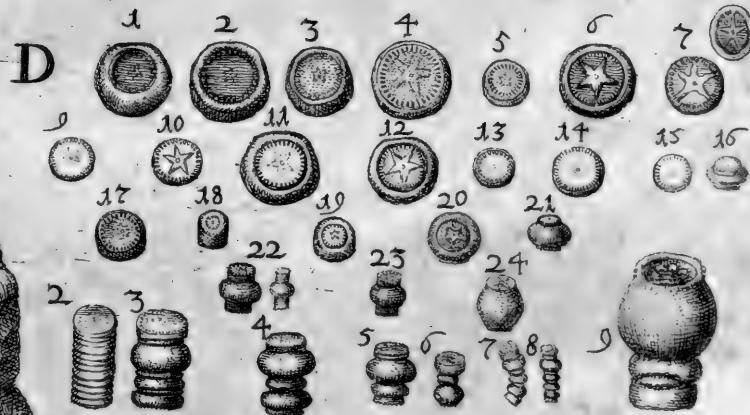
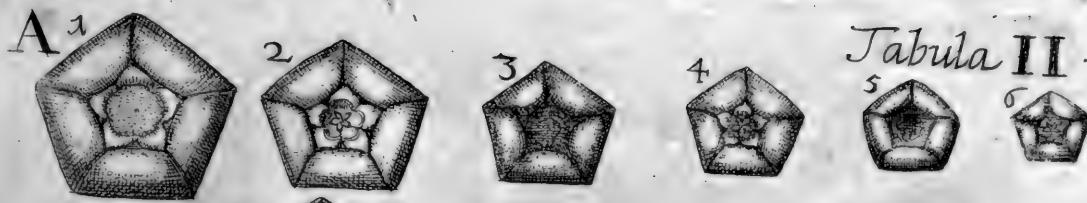
Tabula I.

Gymnoph. Belemnitis

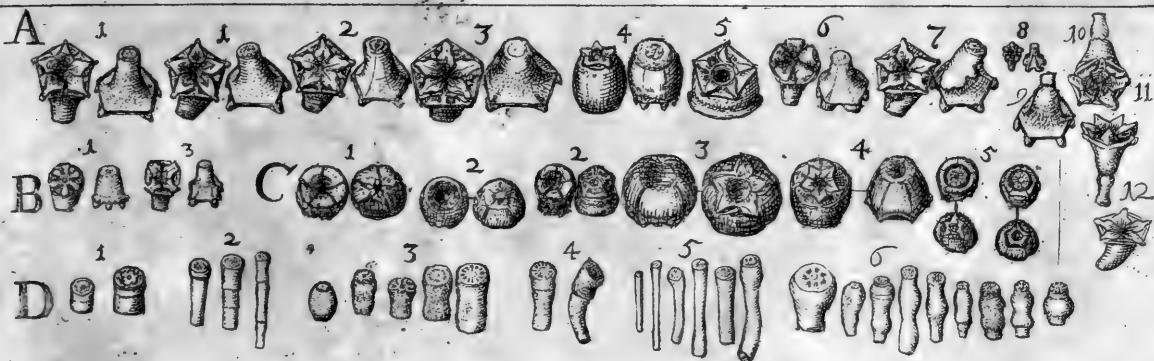
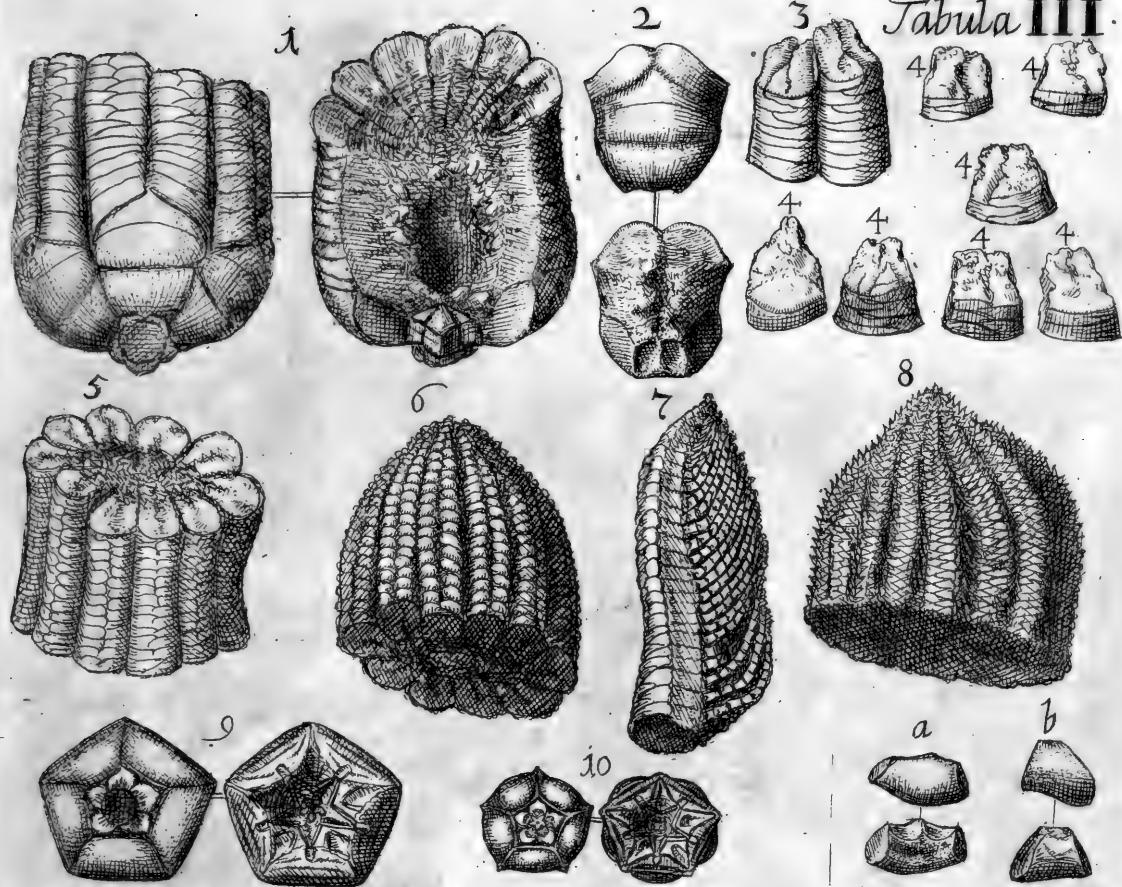
sc. Sistler J. 1852.

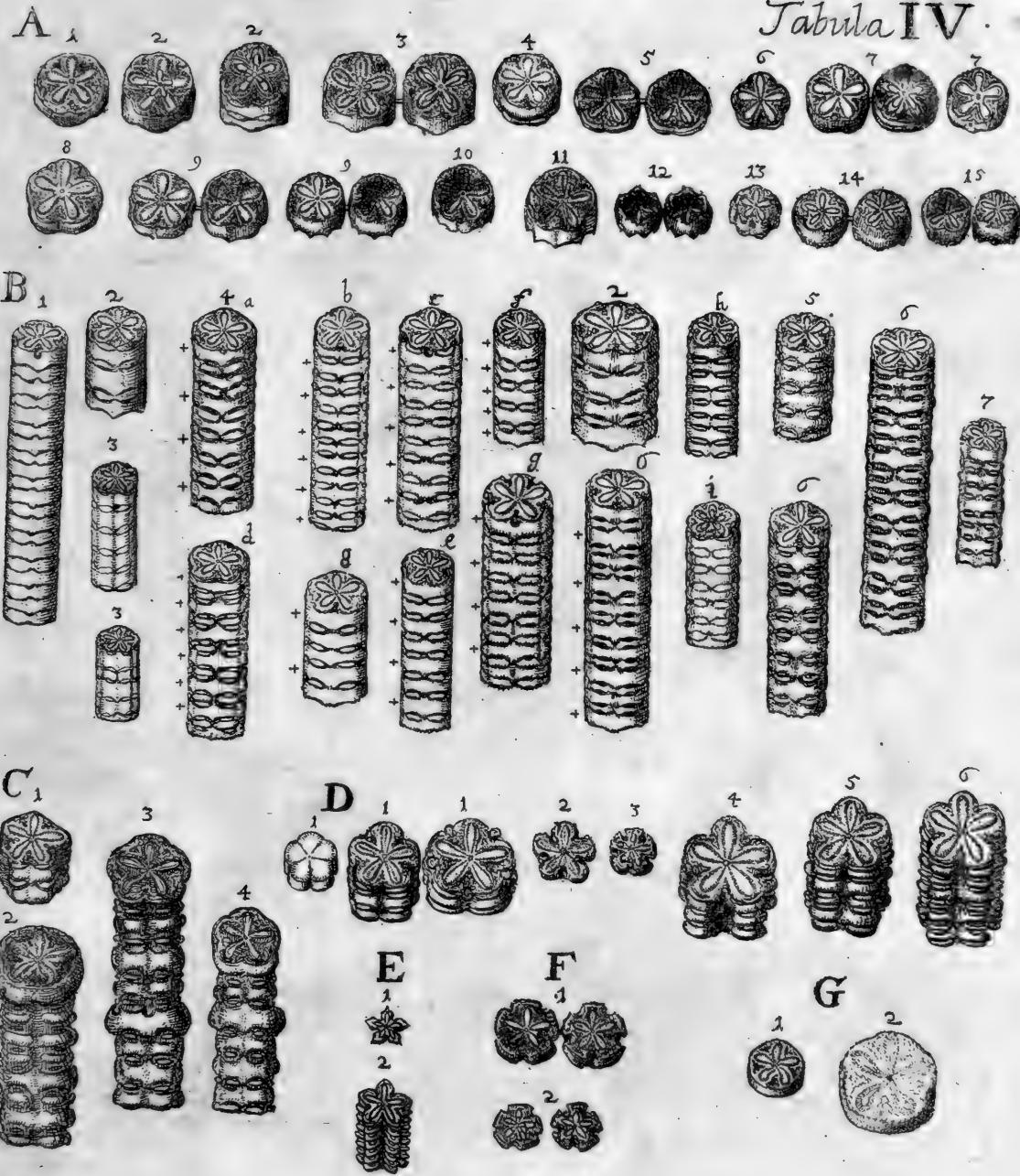

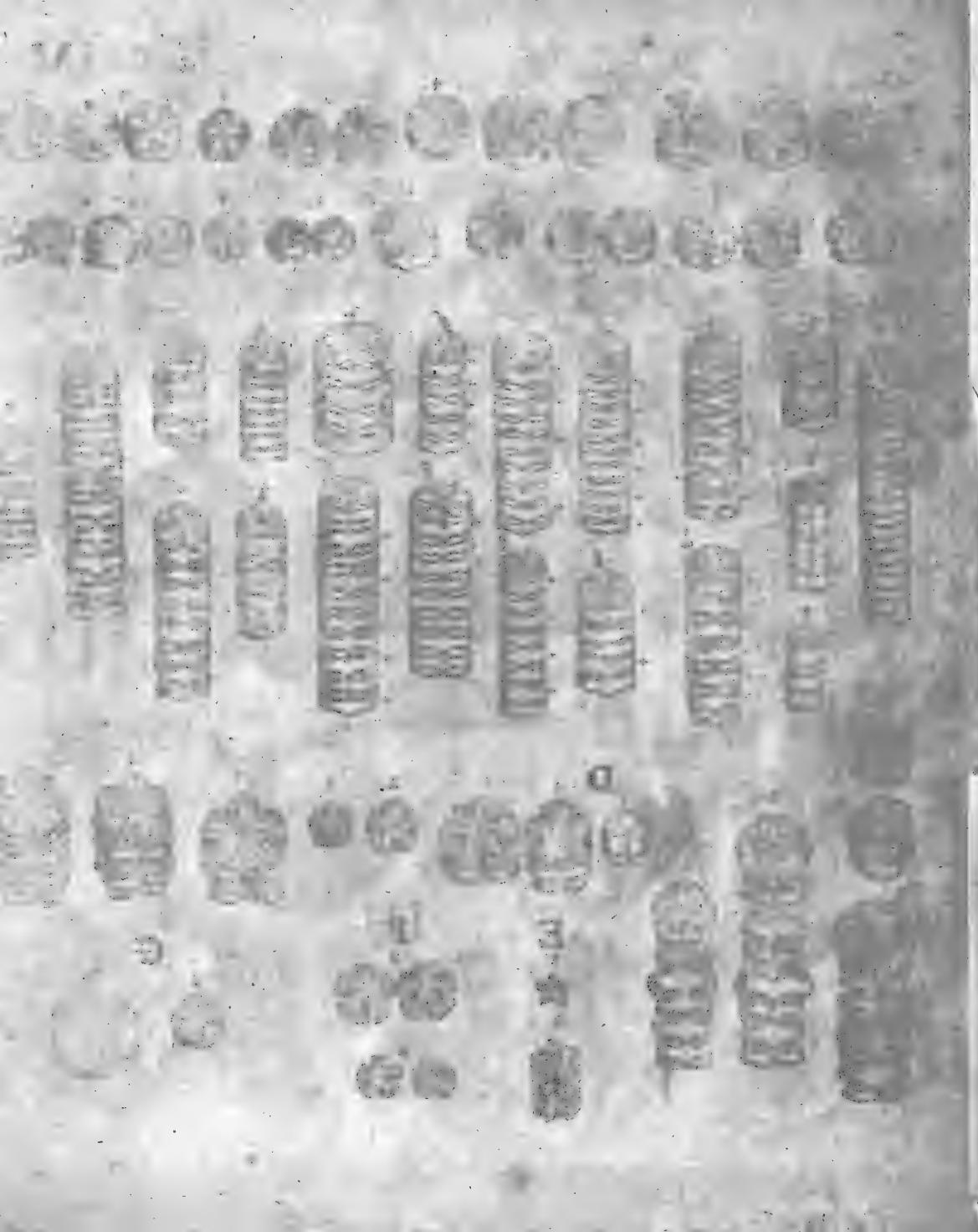
Tabula III.

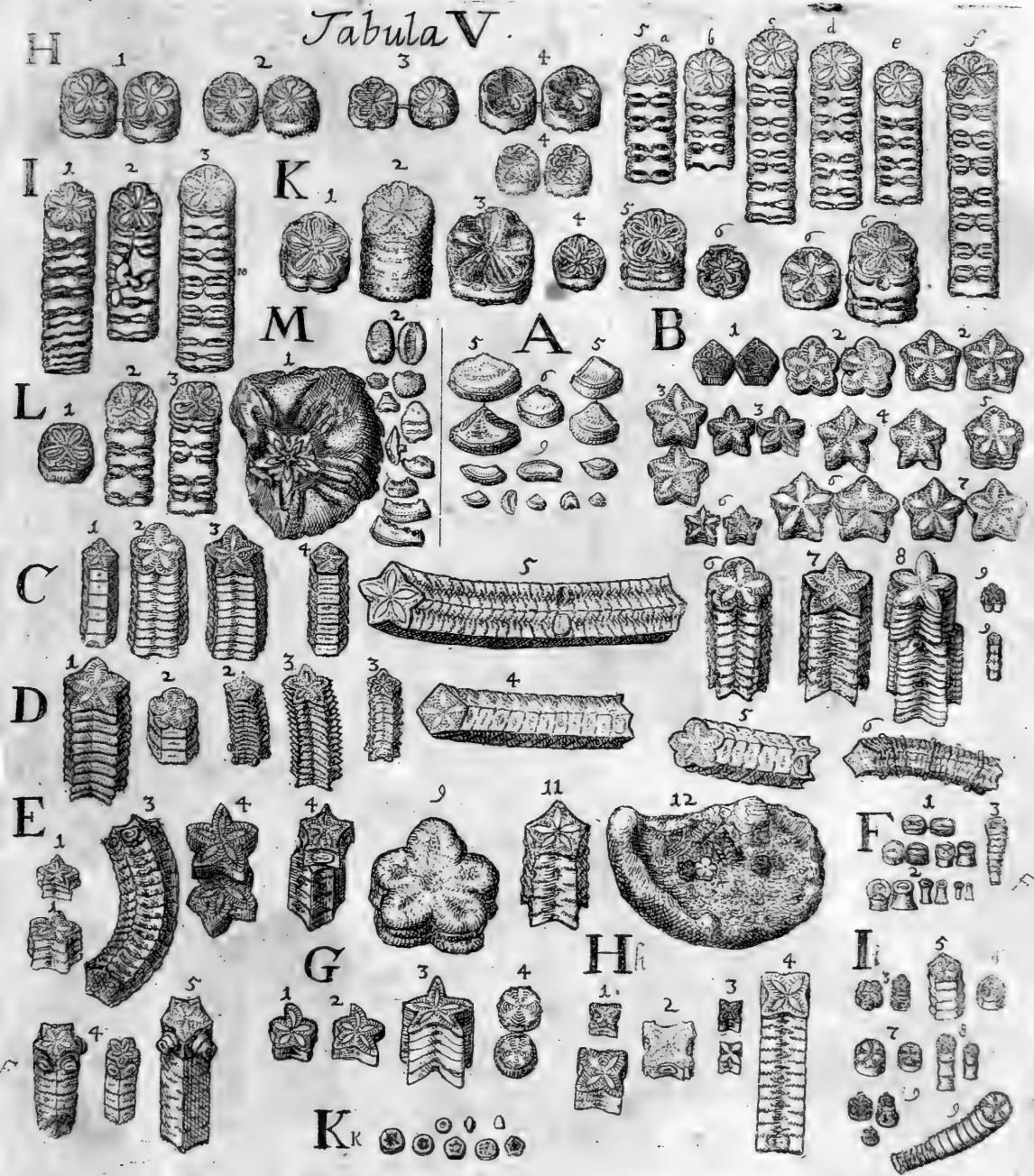

Tabula IV.

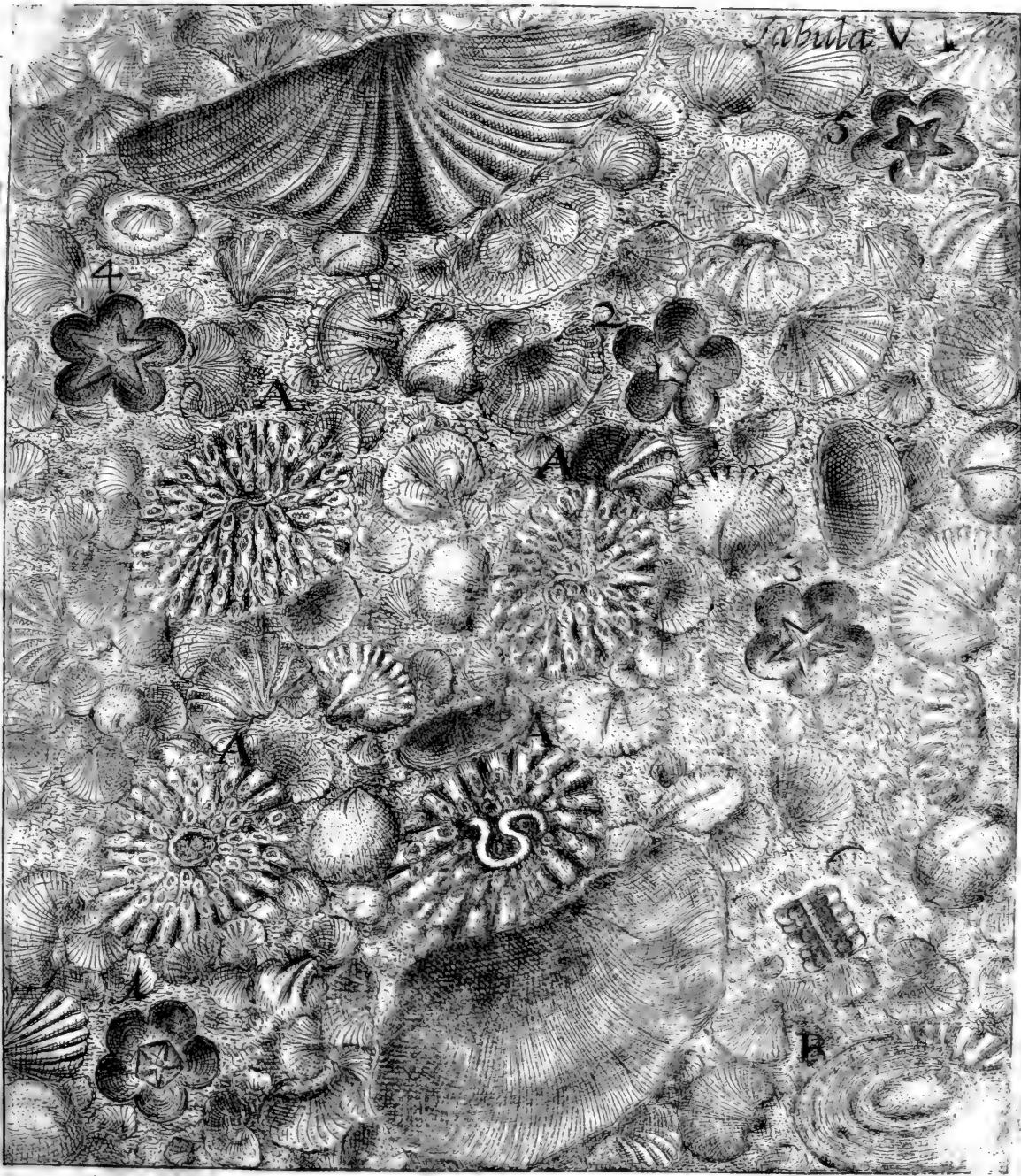

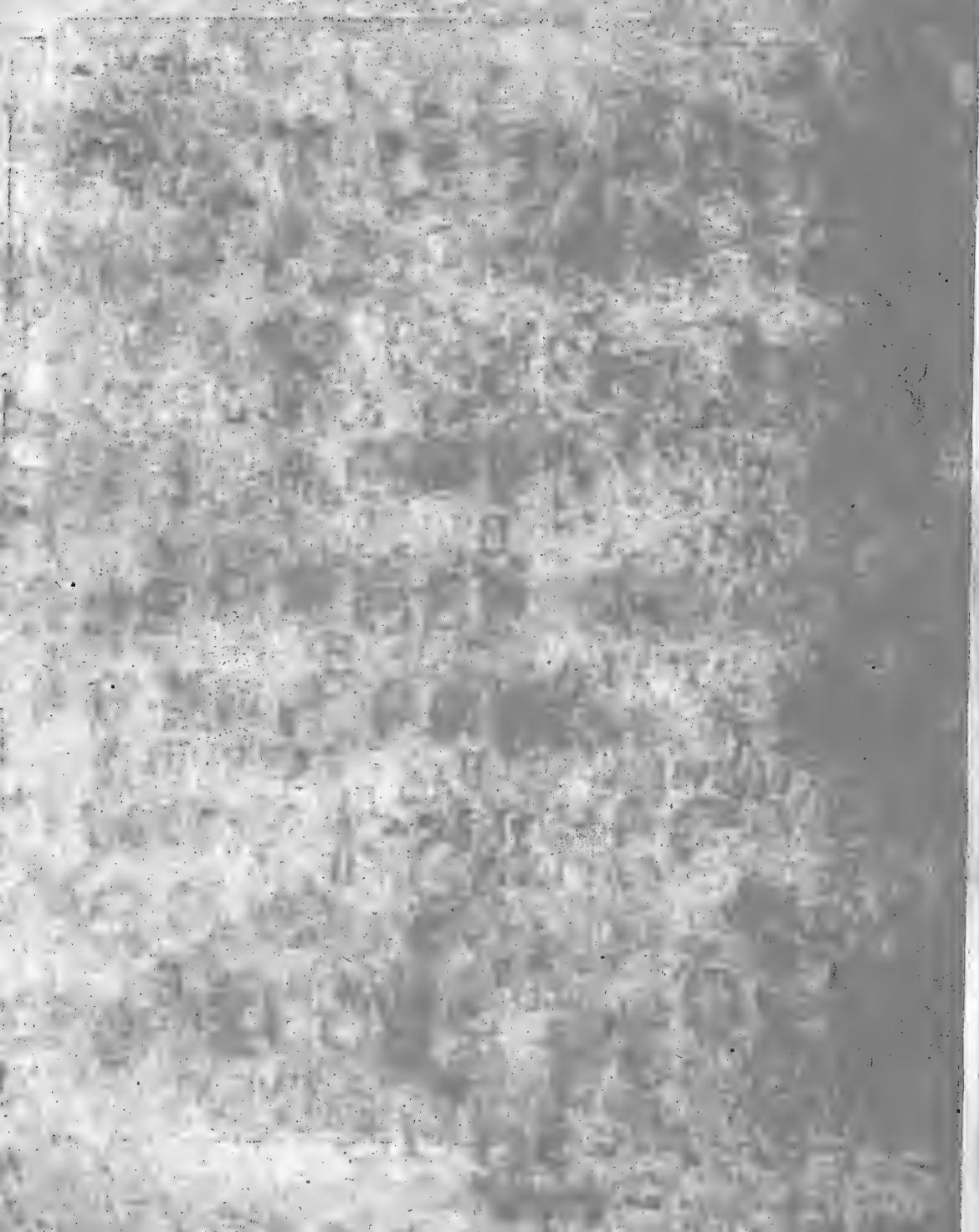
Tabula V.

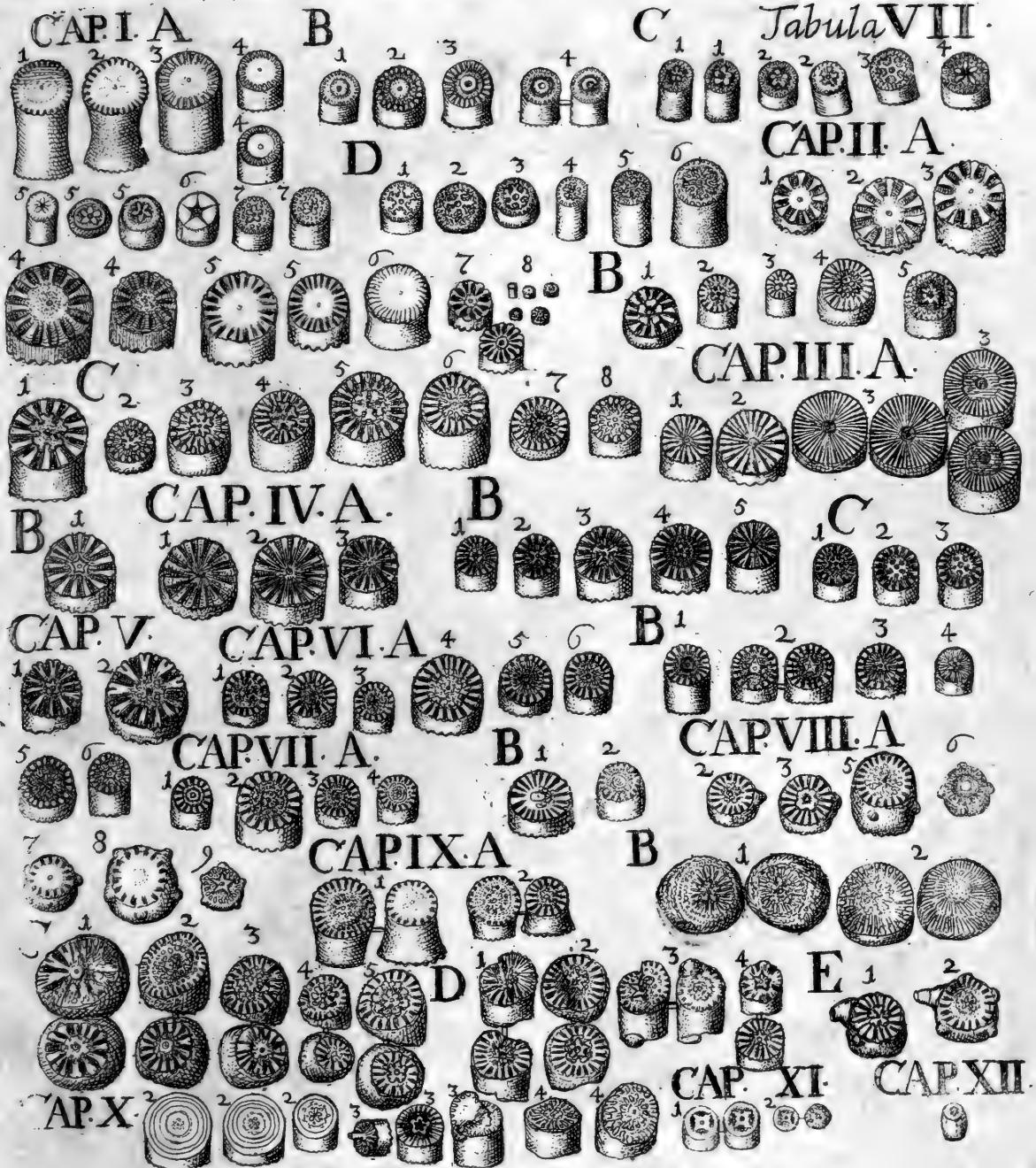

Tabula V

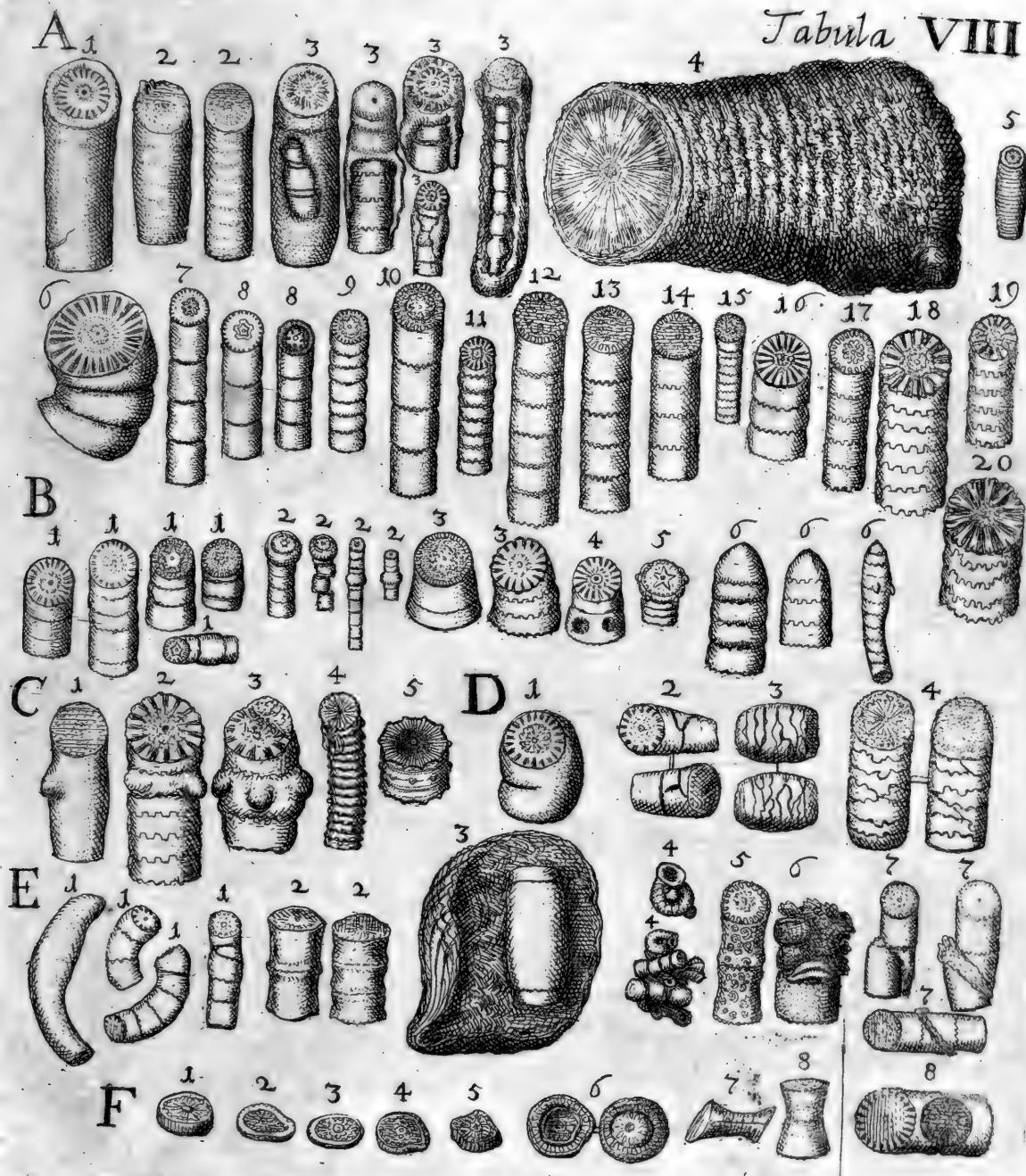

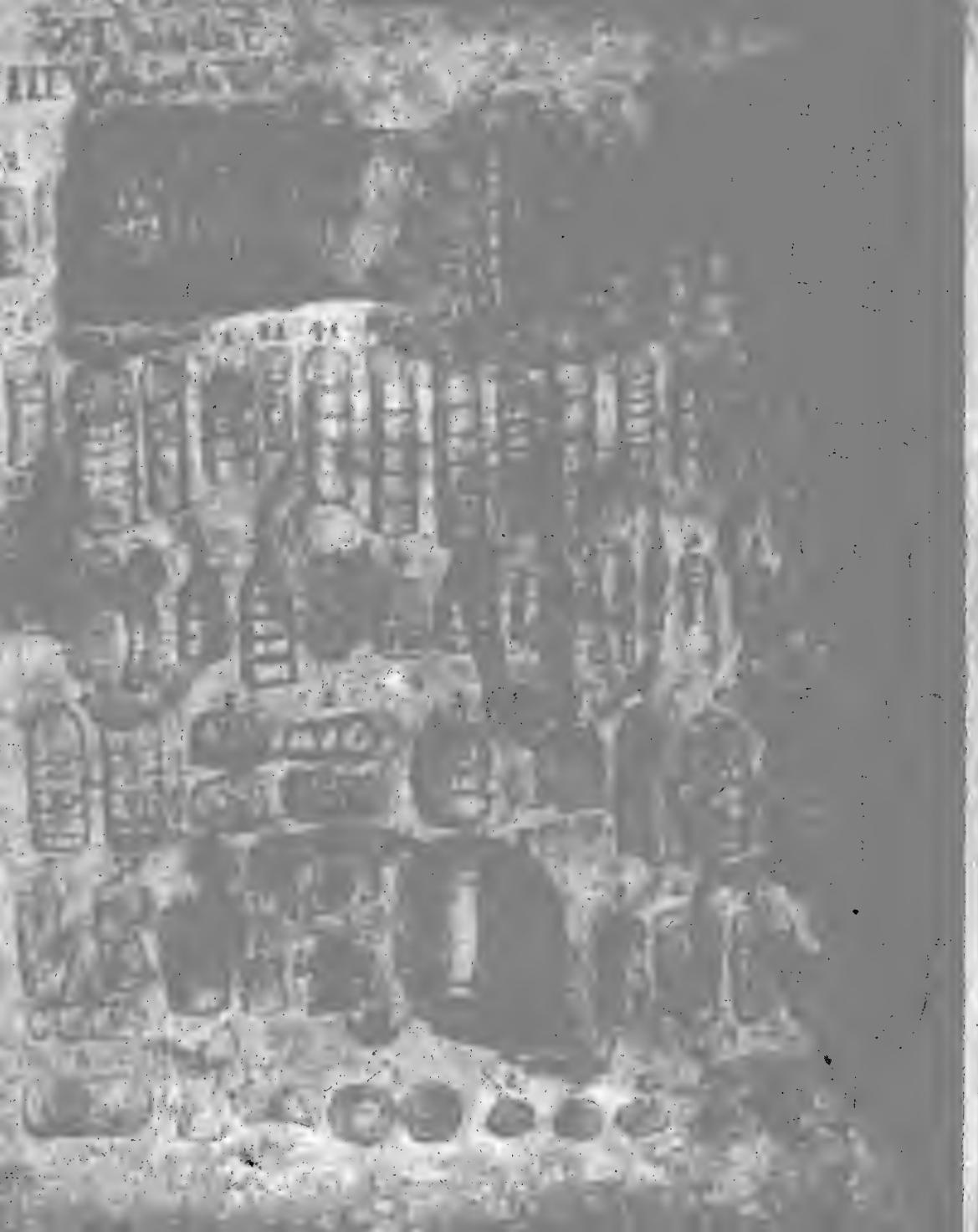

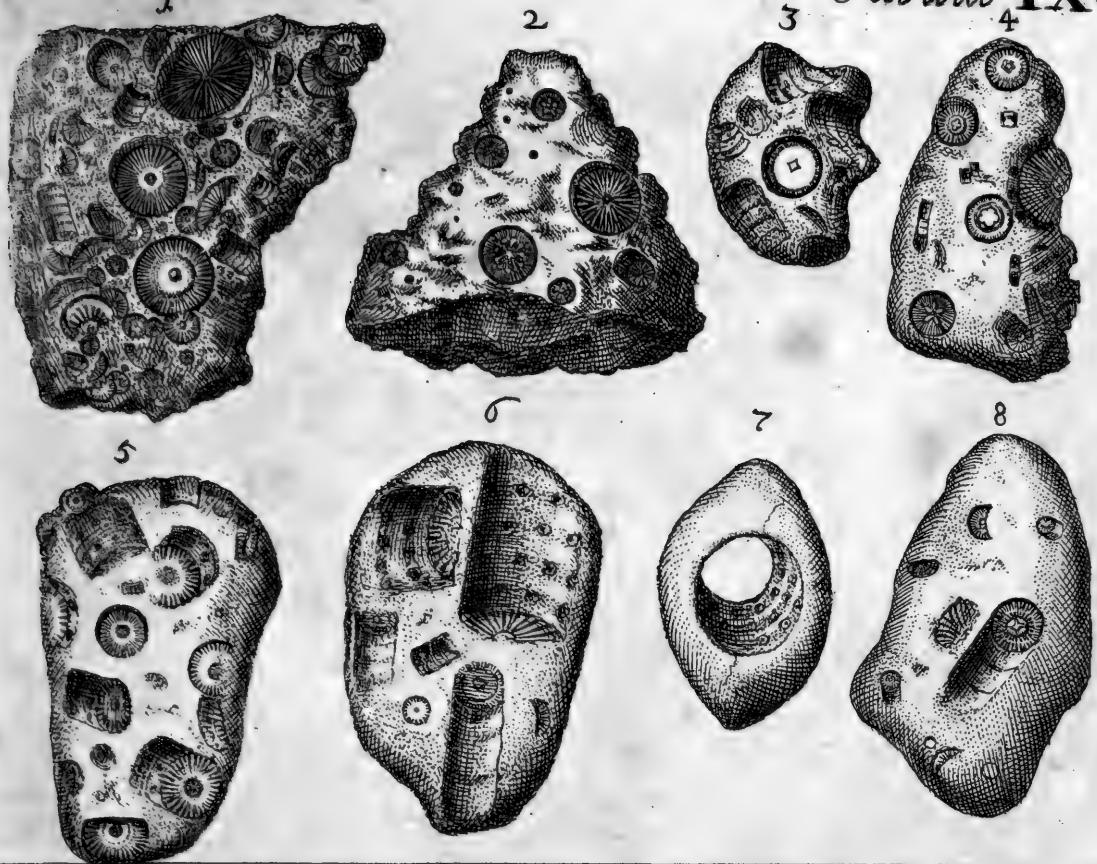
831

Tabula VIII.

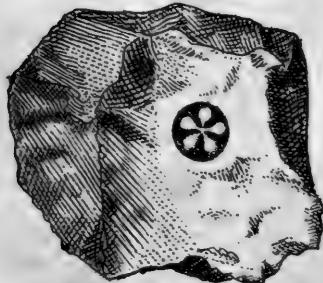

Tabula IX.

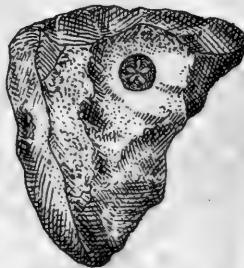
A₁

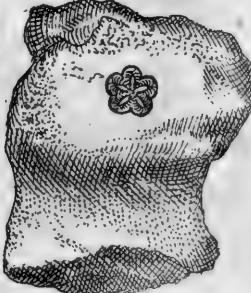
A₂

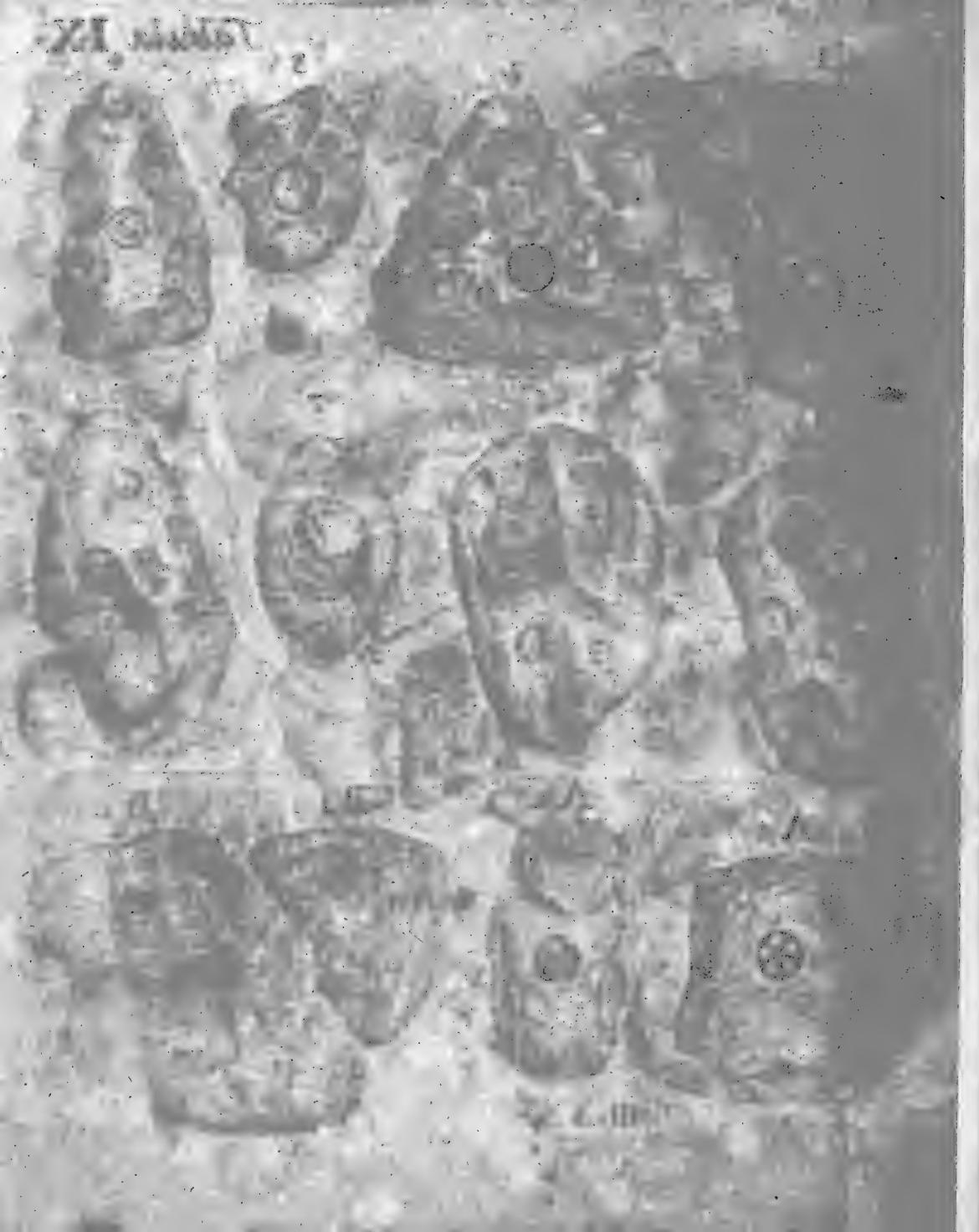

B₁

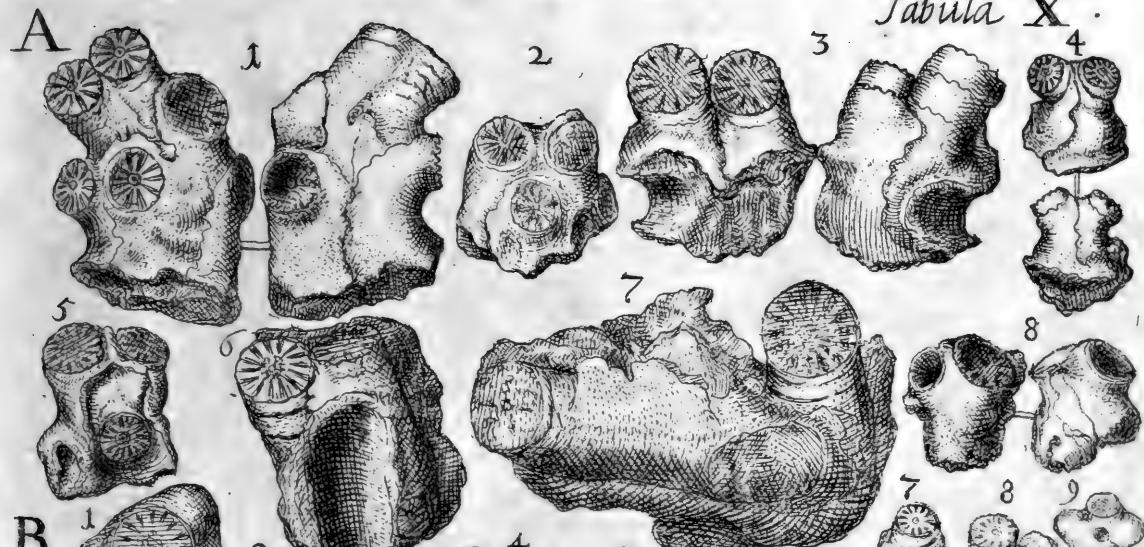

B₂

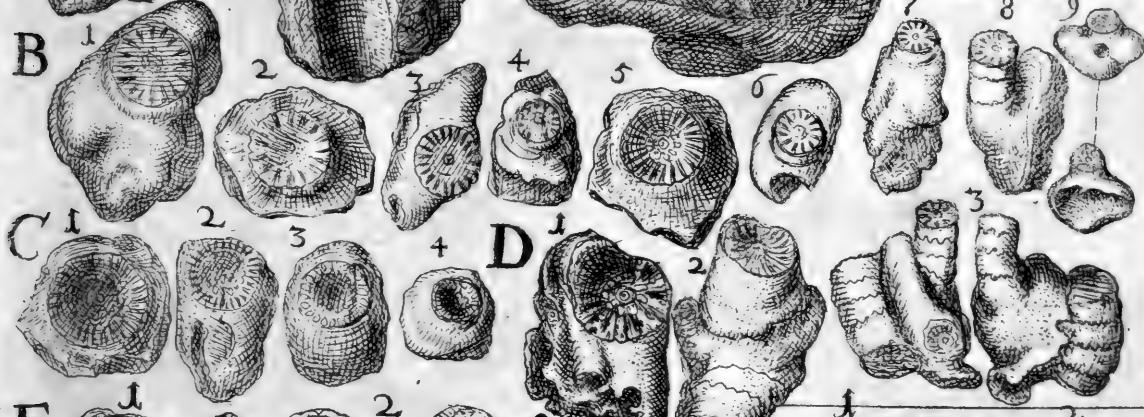

Tabula X.

B

C

D

E

Figura II.

Figura I.

Fig. III.

